

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ ПРЕЗ 2006 ГОДИНА

(приет с решение на УС на НАПОО, протокол № 03/21.02.2007 г.)

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад отразява дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) през 2006 г. **Основна цел** на доклада е да представи постигнатите резултати и да оцени ефективността на прилаганата политика за реализиране на Плана за дейността на Агенцията през 2006 г., приет от Управителния съвет на НАПОО с протокол № 02/ 15.02.2006 г. и Стратегическия проект за развитие на НАПОО до 2010 г.

Целите и задачите в Плана за дейността на НАПОО през 2006 г. (Плана), както и през 2005 г., определят конкретните параметри за качествено изпълнение на регламентираните със Закона за професионално образование и обучение (ЗПОО) функции и отговорности на Агенцията във връзка с по-нататъшното ѝ **утвърждаване като водеща институция в процеса на усъвършенстване на националната система за професионално образование, обучение и ориентиране**. Вече по традиция те се **дефинират** на базата на: разработения **Стратегически проект** за развитие на НАПОО до 2010 г.; резултатите и изводите в Годишния доклад за 2005 г.; основните **национални документи**, свързани с икономическото и социалното развитие на страната и развитието на **човешките ресурси**. Специфичните цели и задачи за 2006 г., са свързани с изграждане на пилотния модел на **Единна информационна система НАПОО – АЗ** и прилагането на **европейски** документи и практики в дейността на Агенцията.

Най-общо целите и задачите за 2006 г. могат да се обобщят в следния вид:

- **устойчиво развитие** на положителните практики в досегашната дейност на НАПОО;
- **проучване, адаптиране и прилагане** на успешни **европейски** практики в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране;
- **усъвършенстване и развитие** на дейностите, пряко произтичащи от функциите на НАПОО, регламентирани в ЗПОО: по-нататъшно разширяване на мрежата от лицензирани центрове за професионално обучение (ЦПО), осигуряване и управление на качеството в професионалното образование и обучение, изпълнение на Националната стратегия за продължаващо професионално обучение, развитие на професионалното ориентиране и информиране, изграждане на пилотен модел на Единна информационна система НАПОО – АЗ, разширяване на международната дейност и работата по международни проекти, развитие на административния капацитет.

В резултат на анализ на дейността на агенцията в периода януари-юни 2006 г. и оценка на рисковете при изпълнение на Плана, посочени в Доклада за дейността на НАПОО през първото шестмесечие на годината, УС гласува актуализиран План за дейността на Агенцията през 2006 г. Актуализираният План е приет (протокол № 07/19.07.2006г.) след обсъждане на политиките и финансовата осигуреност за реализиране на отделните дейности.

Настоящият доклад представя и обсъжда дейността на НАПОО по изпълнението на **актуализирания** вариант на Плана.

По традиция форматът на доклада е подчинен на логиката на изпълнението на Плана: **цели, приоритети, дейности, индикатори за изпълнение**. В него е включена информация и анализ и изводи относно: участието на НАПОО в разработването, координирането и реализирането на **съгласувани политики** в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране; сътрудничеството с други органи и организации; **усъвършенстването** на работата по разработване на **Държавните образователни изисквания** за придобиване на квалификация по професии; поддържането и актуализацията на **Списъка на професиите за професионално образование и обучение**; **развитието** на системата за лицензиране на центрове за професионално обучение; осигуряването на **качествено професионално обучение** в центровете; изграждането на **Национална информационна система** за търсенето и предлагането на професионално обучение; участието в национални и международни **дейности и проекти**; осигуряването на **прозрачност** на дейността; използването и управлението на **материалните, финансовите и човешки ресурси**. Представени са и общи изводи. Сравнителният анализ във времеви аспект е допълнителен инструмент за оценка на резултатите от дейността през 2006 г.

1. УЧАСТИЕ В РАЗРАБОТВАНЕТО, КООРДИНИРАНЕТО И РЕАЛИЗИРАНЕТО НА СЪГЛАСУВАНИ ПОЛИТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ОРИЕНТИРАНЕ

В този раздел се включват резултатите по приоритети и дейности, свързани с практическото реализиране на регламентираната със ЗПОО координираща функция на НАПОО. Те отразяват инициативите и активността на Агенцията **за задълбочаване на сътрудничеството** с други институции и организации в контекста на реформиращата се система за професионално образование и обучение (ПОО). По-конкретно е разгледан инструментът на хоризонталната координация и реализацията на трипартитния принцип на управление и дейност на Агенцията.

1.1. Усъвършенстване на механизмите за координация и сътрудничество с институциите и организациите, имащи отношение към професионалното образование и обучение (ПОО) и ориентиране

Политиката на НАПОО, насочена към осъществяване на действено сътрудничество с държавните институции, имащи отношение към формирането и реализирането на националната политика в областта на ПОО, продължава да

се реализира и през 2006 г. С оглед постигането на съгласувани позиции във връзка с изпълнението на проект по програма ФАР BG 2004/006 – 070.01 - “Изграждане на мрежа от центрове за обучение на възрастни” е реализирано сътрудничество с **Дирекция “Европейски фондове, международни програми и проекти” в МТСП** за актуализиране на Техническото задание. Разработен е и предоставен вариант на актуализирано съдържание на Техническото задание, придружен с аргументация и цялостно виждане за проектните дейности, съобразени с актуалната ситуация и бъдещите потребности в развитието на мрежата от центрове за обучение на възрастни в страната. В изпълнение на Заповед на Министъра на образованието и науката е осъществена съвместна дейност с **Дирекция “Политика в професионалното образование и продължаващото обучение” на МОН** по актуализирането на Списъка на професиите за професионално образование и обучение (разгледана по-подробно в т. 2.2.).

Продължава сътрудничеството с **Агенцията по заетостта (АЗ)** по изпълнение на Рамковото споразумение между двете институции от 10.03.2005 г. Във връзка с осигуряване и управление на качеството на професионалното обучение на възрастни, през 2006 г. са постигнати значими резултати. Успешно се развиват дейностите по изграждането на пилотния модел на Единната информационна система НАПОО - АЗ за търсенето и предлагането на професионално обучение (разгледана в т. 3). В рамките на тези договорености, са реализирани конкретни действия с оглед синхронизиране на изискванията по отношение на качеството на професионалното обучение, провеждано от лицензираните центрове за професионално обучение (ЦПО) и финансирано от Агенцията по заетостта (АЗ) – работни срещи на представители на двете агенции, съвместна дейност във връзка с разработването на “Методика за избор на обучаваща организация за обучение на безработни лица, финансирано от АЗ”, осъществяване на съвместни проверки на ЦПО с цел превенция/санкциониране на нарушения и подпомагане провеждането на професионално обучение, възложено от АЗ, непосредствени консултации на Дирекциите “Бюро по труда” (разгледани в т. 2.3. и т. 2.4. на доклада). Ефективно делово сътрудничество е осъществено във връзка с изготвянето на анализ на дейността на ЦПО през 2005 г. (в частта му верифициране на резултатите от обучението, финансирано от АЗ).

През отчетния период са създадени контакти и са сключени споразумения с **Асоциация за квалификация на автомобилистите в България, Българската туристическа камара и Националния съюз по заваряване**. Продължава разработването и апробирането на механизми за активизиране на участието на **браншовите организации** в дейностите по разработване, оценяване и актуализиране на Държавни образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по професии. Проведена е работна среща с представители на **Центъра за развитие на човешките ресурси**, уточнени са съвместни приоритети в рамките на новата програма за учене през целия живот. Сключено е Рамково споразумение с **Националната служба за съвети в земеделието**. Основна цел на споразумението е изграждане на механизъм за сътрудничество във връзка с квалификационното развитие и усъвършенстване на работещите в областта на селското стопанство и в частност на земеделието.

Продължава активното участие на представител на НАПОО в експертния съвет на **Центъра за контрол и оценка на качеството на образованието**, с когото агенцията също има сключено споразумение за сътрудничество.

И през 2006 г. осъществяването на действени и конструктивни връзки със **социалните партньори** е фокус в практическите изяви на НАПОО. В изпълнение на дългосрочните споразумения с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите е осъществена координация и са изработени съгласувани позиции във връзка с работата по разработването на Оперативната програма “Развитие на човешките ресурси 2007-2013 г.” Засилените контакти със социалните партньори и браншовите организации намират отражение и в търсените от тях и предоставени от страна на НАПОО консултации при подготовката на проектни предложения и реализирането на проекти по програми ФАР, АУПТ.

По инициатива на НАПОО е проведена дискусия на тема: **“Възможности и условия за въвеждане на ваучерна форма за финансиране на продължаващото обучение на заетите лица в България въз основа на белгийския опит”**. В дискусията взеха участие представители на държавните институции, социалните партньори, обучаващи и неправителствени организации. Очерталата се още през 2005 г. тенденция към разширяване и развитие на дейностите, свързани с все по-цялостното обвързване на ПОО с пазара на труда, намери продължение с проведената заключителна конференция по проект на НАПОО на тема: **“Повишаване на подготовката на малките и средни предприятия в областта на отговорностите им към социалната и околната среда”**. В конференцията участваха представители на Министерството на икономиката и енергетиката, Агенцията за насърчаване на малките и средни предприятия, Асоциацията на малките и средни предприятия, образователни и обучаващи институции, работодатели. И двете мероприятия са оценени като много полезни от страна на участниците в тях и завършват с решение за съвместно подготвяне на проекти, насочени към по-нататъшно развитие и внедряване на положителни практики в съответните проблемни области.

През 2006 г. Агенцията продължава да бъде територия на равноправен **социален диалог** както по отношение на експертната дейност, така и на управлението. Управителният съвет (УС) и Експертните комисии (ЕК) по професионални направления, функциониращи на принципа на трипартитното сътрудничество, през настоящия отчетен период продължават успешно да изпълняват възложените им със ЗПОО функции и задължения. Активното и компетентно участие на членовете им създава възможности за вземане на адекватни решения и реализиране на успешни действия, свързани с изпълнението на конкретните задачи. За това спомага и качествено, унифицирано и в срок подготвяне на документите за заседанията – доклади, докладни записки, протоколи и др. от страна на администрацията на Агенцията. През 2006 г. броят на проведените заседания на УС на НАПОО е 12, при 10 през 2005 г.

Активизирането на дейността, свързана с формирането на съгласувани политики в областта на професионалното информиране и ориентиране е заложено като приоритет в първоначалния вариант на Плана за 2006 г. За

изпълнението му е предвидено допълнително финансиране, което е заложено в предложенията от НАПОО програмния бюджет. Поради неосъщественото финансиране през първото шестмесечие на годината този приоритет отпада от актуализирания вариант на Плана с решение на УС. По тази причина, както и в резултат на проведените обсъждания в ЕК по професионално ориентиране, усилията на НАПОО в тази област се насочват преди всичко към търсене на източници за финансиране. В края на годината с помощта на Европейската фондация за обучение е разработено предложение за проект на тема: **“Развитие на политиките в областта на кариерното ориентиране в България”**. Проектът е одобрен за финансиране от холандското правителство и стартира в началото на 2007 г. с продължителност 16 месеца.

По подобна схема са осъществени контакти и проведени беседи с ръководството на VAPRO-OVP. Резултатът е отново финансиране от холандското правителство. През 2007 г. ще стартира проект **“Включване на социалните партньори в началното и продължаващото професионално образование и обучение”** (по примера на химическата индустрия), в който НАПОО и Българската камара по химическа промишленост са партньори от българска страна.

1.2. Участие във формирането и реализирането на съгласувани политики в областта на ПОО и ориентиране

През отчетния период представители на НАПОО, в рамките на междуведомствена работна група, сформирана от МОН, участваха в подготовката на предложения за **промени в ЗНП, ЗПОО и ЗНЗ**, целящи усъвършенстване на условията за достъп до образование и професионално обучение на лица над 16 години,

Разработено е и предадено в МОН становище относно **Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот** по формулираните от Европейската комисия въпроси за осъществяване на консултационния процес. Представители на НАПОО са взели активно участие в подготовката и провеждането на национален семинар, организиран от Европейската фондация за обучение.

Изготвени и предадени в МТСП са предложения във връзка с **Националната програма за реформи**, Глава III Заетост. Със своя разработка, внесена в МОН, НАПОО участва в изготвянето на **Доклада за напредъка в областта на ученето през целия живот**.

Представителите на НАПОО в работната група за изготвяне на **Оперативната програма “Развитие на човешките ресурси 2007-2013 г.”** взеха активно участие в проведените през периода 8 работни срещи. За почти всички са подготвени и представени в МТСП **предложения** в писмен вид. Осъществени са индивидуални работни срещи с един от външните оценители на Програмата и с председателя на работната група. Реализирана е съвместна дейност с МОН.

Във връзка с изпълнението на **Националната стратегия за продължаващото професионално обучение 2005-2010 г.**, НАПОО участва в изпълнението на Плана за действие за 2006 г., съобразно сроковете, заложени в него.

Председателят на Агенцията е председател на Националната координационна група по изпълнението ѝ, а специализираната администрация изпълнява ролята на секретариат. През отчетния период, предимно чрез самостоятелна подготовка и дискусии, е развит капацитетът на работната група по проблема. Осъществена е съдържателна и стилова редакция на разработката **“Анализ на продължаващото професионално обучение в България”**. С подкрепата на проект “Образование на възрастни в Югоизточна Европа” на IZ / DVV и с финансови средства, осигурени от Федералното министерство на икономическото сътрудничество и развитие на Федерална Република Германия разработката е отпечатана и е разпространена сред заинтересованите институции и организации. Разработен и предаден в МОН за внасяне в Министерски съвет е План за действие по изпълнение на Стратегията за 2007 г.

ИЗВОДИ:

1. През 2006 г. НАПОО продължава да разширява участието си във формирането на съгласувани политики в областта на ПОО спрямо 2005 г., преимуществено на ниво хоризонтална координация и със страни от ЕС.
2. Продължава процесът на утвърждаване и развитие на дейността на трипартитните структури на Агенцията - УС и ЕК по професионални направления и по професионално ориентиране.
3. Активизирана е комуникационната политика на НАПОО с цел подобряване на взаимодействието с други институции и организации, отговорни за реализиране на политиката в областта на ПОО. Предприетите съвместни действия в дългосрочен план се изпълняват успешно.
4. По-нататъшната дейност на НАПОО по разработване, координиране и реализиране на съгласувани политики в областта на ПОО и ориентиране следва да бъде насочена към активизиране на контактите и сътрудничеството с:
 - МОН, МТСП и другите държавни институции по конкретни въпроси и проблеми, свързани с формирането и реализирането на националната политика в областта на ПОО;
 - национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите за реализиране на дейности в изпълнение на дългосрочните споразумения;
 - браншовите организации, с оглед дефиниране на конкретни договорености във връзка с по-добрата обвързаност на ПОО с потребностите и изискванията на пазара на труда.

2. ОСИГУРЯВАНЕ НА ВИСОКО КАЧЕСТВО НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ - ПРЕДПОСТАВКА ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ НАПРЕДЪК, РАЗВИТИЕ НА ОБЩЕСТВОТО И ЛИЧНОСТТА

2.1. Усъвършенстване на дейностите по разработване на система от Държавни образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по професии

Във връзка със заложената в този приоритет дейност в Плана, свързана с усъвършенстване на методиката за разработване и оценяване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, е **осъществен анализ на "Рамковите изисквания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии"** в рамките на реализираната през 2006 г. Техническа помощ във връзка с Договор за осъвременяване на стандартите за професионална квалификация по проект на програма ФАР 2003 BG 2003/004-937.05.03 "Професионална квалификация".

В съответствие с техническото задание на проекта, една от основните задачи е изготвяне на предложение за осъвременяване на "Рамковите изисквания за разработване на стандарти за професионална квалификация в България", на базата на изработения сравнителен анализ на опита и добрите практики в ЕС, свързани с развитието на стандартите за професионална квалификация (СПК). След обсъждане на експертно ниво, предложените от консултантите промени са отразени. През м. декември 2006 г. **актуализираният вариант на "Рамковите изисквания за разработване на ДОИ"** е приет от УС на НАПОО и е представен за утвърждаване от министъра на образованието и науката. Във всички етапи на разработване и обсъждане на "Рамковите изисквания" НАПОО взе активно участие, което е отразено в докладите, подготвени в рамките на проекта "Професионална квалификация".

На базата на предложените корекции в Рамката започна актуализиране и на другите документи, включени в пакета за разработване на ДОИ – **"Методическите указания"** и **"Правилата за условията и реда за разработване на ДОИ в частта, включване на процедура за актуализиране на ДОИ"**.

Допълненият през 2005 г. комплект материали, предназначен за обучение на работните групи за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, с разработената учебна задача върху "Профила на професията", цели усвояване на умения за "анализ на работното място". Успешното прилагане на тази задача допринесе за **подобряване качеството на разработените проекти на ДОИ в частта им "Профил на професията"**.

С участието си в проведения през м. ноември пет дневен семинар, организиран от ГОПА в рамките на проекта "Професионално обучение на възрастни и заетост", експертите от НАПОО **задълбочиха своите компетенции и повишиха нивото на експертността си по прилагането на "ДАКУМ" методиката при разработване на профили на професии**.

Във връзка с повишаване качеството на проектите на ДОИ, за работните групи, които ги разработват, е осигурено както индивидуално така и групово консултиране на отделните етапи от работата. **Организиран са и са проведени консултации по разработването на 25 проекта на ДОИ**, които са на различен етап на разработване.

Качеството на оценяваните проекти на ДОИ за придобиване на квалификация по професии зависи от активното участие на работодателите на браншово ниво,

особено в частта, очертаваща профила на професията. Независимо, че и през **2006 г. НАПОО привлече за участие в процеса на оценяване на ДООИ нови браншови организации**, все още връзките, които са създадени са слаби и недостатъчно ползотворни. По-слабата ангажираност на представителите на работодателите както в разработването, така и в оценяването на ДООИ се отразява негативно и на срочното приключване на работата по проектите.

За своевременното информиране на заинтересуваните страни и през отчетния период НАПОО продължи да поддържа актуална информация на интернет-страницата на Агенцията за процеса на разработване на ДООИ. Рубриците "ДООИ, публикувани в Държавен вестник", "ДООИ, приети от Управителния съвет на НАПОО", "ДООИ за обсъждане в ЕК", "ДООИ в процес на разработване" насочват потребителите и подпомагат получаването на необходимата информация.

В рубриката "ДООИ, публикувани в Държавен вестник", се съдържа информация за всички **53 утвърдени ДООИ** за придобиване на квалификация по професии,.

В рубриката "ДООИ в процес на разработване" потребителите продължават да намират актуална информация за проектите, които са в процес на разработване, както и да представят своите мнения и предложения за съдържанието им.

През отчетния период редовно се обновява и съдържанието на рубриката "ДООИ за обсъждане в ЕК". За всички **20** проведени заседания на ЕК по професионални направления в установения едноседмичен срок са публикувани проектите, които са представени за обсъждане.

Постигнато е усъвършенстване на качеството на разработените проекти на ДООИ чрез прилагане на "Карта за самооценка на проектите на ДООИ" от работните групи, в която на базата на конкретни въпроси се извършва оценяване на всеки от структурните елементи - "Профил на професията", "Цели на обучението", "Съдържание на обучението", "Оценяване на изхода".

От заложените в Плана за 2006 г. за разработване 20 проекта на ДООИ са възложени проекти по **5 нови професии** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение. Независимо от трудностите при привличане на представители на работодателите в процеса на разработване, при формирането на работните групи продължи да се спазва принципът в състава им да участват както представители на обучаващи институции, така и на работодателите.

По-малкото количество възложени проекти от планираното се дължи на факта, че НАПОО, като основен **бенефициент** по проекта "Професионална квалификация", пое редица **ангажименти** с цел успешното му реализиране в съответствие с Техническото задание. Експертите от отдел "Професионална квалификация" взеха участие във всички фази на разработването на предвидените **80 проекти на ДООИ** за придобиване на квалификация по професии от пет сектора – Производство и преработка, Електроника и автоматизация, Селско стопанство, Туризмъ, Химични продукти и технологии. Изготвеният аналитичен материал, придружен с конкретни бележки и препоръки по окончателните проекти на ДООИ подпомогна екипа на проекта при преработването им.

Ангажиментите на експертния състав на Агенцията бяха свързани с информиране и консултиране на екипа, изготвяне на експертни становища по продуктите на проекта и организация на различни събития – работни срещи, семинари и др.

Конкретните дейности, които НАПОО извърши като бенефициент по проекта са:

- Подготовка и съгласуване на списък с професиите, по които екипът на проекта да разработи 80 ДОИ по професии;
- Подготовка на пакет с информационни материали за консултантите по проекта относно постигнатите резултати в работата по ДОИ;
- На първата, както и на всяка следваща среща експертите от НАПОО информираха консултантите по проекта за процедурите по разработване на ДОИ, за нормативните документи, както и за структурата и състоянието на ПОО в България;
- Регулярно провеждане на срещи (**над 20**), по време на изпълнение на отделните етапи, с консултантите от проекта за обсъждане и своевременно решаване на възникнали проблеми и стриктно спазване на изискванията на Техническото задание;
- Като координираща институция НАПОО активно работи за организиране на поредицата обучителни семинари, проведени в страната в съответствие с планирания график;
- Експертите от отдел “Професионална квалификация” към НАПОО активно участваха и подпомагаха със становища екипа на проекта в проведените семинари;
- По време на изпълнение на проекта, НАПОО изготви експертни мнения и становища по материалите, предоставени на различните етапи на проекта – Рамкови изисквания, Методически указания, ръководства, програми за семинари и др.;
- НАПОО изготви компетентни становища относно работата на екипа на проекта за Звеното за изпълнение на проекта към МТСП, с цел подпомагане изпълнението на предварително планираните дейности.

Разработените проекти **на ДОИ по 80 професии от пет професионални направления на СППОО** в съответствие с предложените промени в “Рамковите изисквания”, са база, на която екипът на НАПОО ще стъпи, за да **усъвършенства** процеса на разработване на ДОИ. С **активното участие на ЕК** по професионални направления, проектите ще бъдат преработени и приведени в съответствие с нормативната база.

С цел подобряване качеството на проектите на ДОИ, през 2006 г. продължи **редактирането** след окончателното им разработване. В резултат на корекциите, извършени от професионален редактор, в МОН се внасят проекти, които са с висока степен на готовност за утвърждаване и публикуване в Държавен вестник.

Количествени показатели при изпълнението на дейността:

През отчетния период за обсъждане на проекти на ДООИ за придобиване на квалификация по професии са подготвени и проведени **20 заседания на ЕК по професионални направления.**

Общият брой на финализираните и приети от УС на НАПОО проекти на ДООИ през годината е 21. Независимо от, факта, че през второто полугодие на 2006 г. експертите на Агенцията бяха ангажирани с изпълнение на задачата по актуализиране на **Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО)**, НАПОО успя да запази очертаната през последните три години тенденция относно количеството на приключените проекти ДООИ.

(Фиг. 1).

Фиг. 1

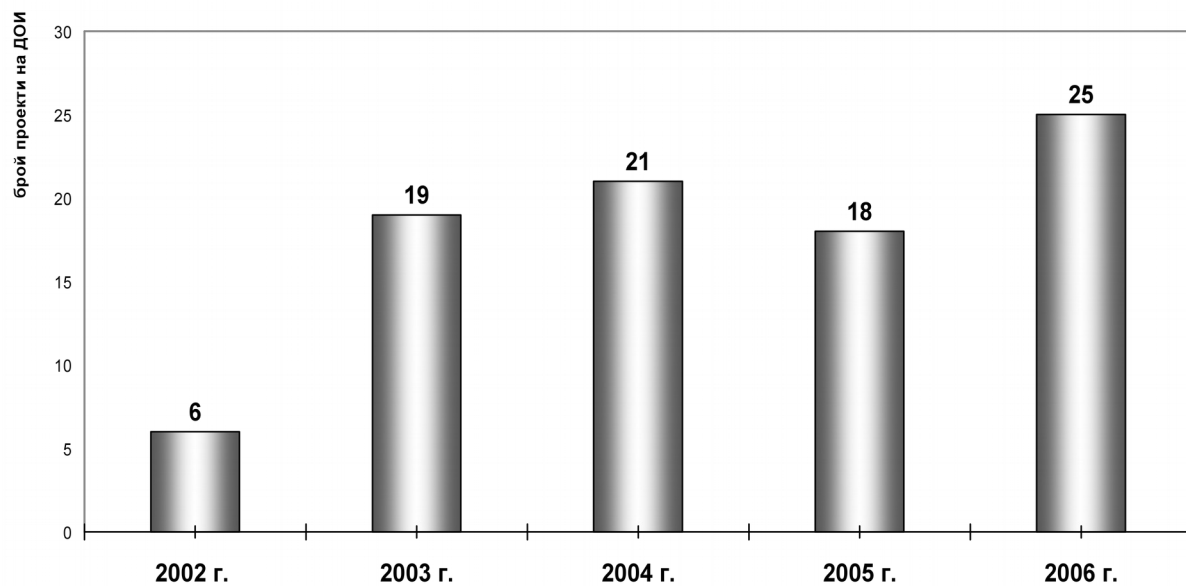
През 2006 г. са **представени за утвърждаване** от Министъра на образованието и науката **25 проекти на ДООИ.**

Шест проекта, приети от УС на НАПОО, са в процес на подготовка за **внесяне в МОН** - нанасяне на корекции от редактирането и комплектоване с необходимата документация - рецензии, заключителни доклади, протоколи от ЕК по професионални направления и протоколи от УС. **За същия период на 2005 г. в МОН са представени 18 проекти на ДООИ за утвърждаване (Фиг. 2).**

Освен 25-те проекта, представени в МОН, в рамките на 2006 г. са **преработени и 8 проекти** от внесените вече за утвърждаване в МОН през 2005 г. В проектите

са отразени бележките, постъпили от съгласувателната процедура, регламентирана в ЗНП и в ЗПОО и са преработени в частта, в която се регламентират възможностите за заемане на работни места в съответствие с Национална класификация на професиите и на длъжностите, 2006 г.

Проекти на ДОИ, представени в МОН за утвърждаване

Фиг. 2

Обобщените резултати от процеса на разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии през 2002 г., 2003 г., 2004 г., 2005 г. и 2006 г. изглеждат по следния начин:

- От стартиране на работата по разработване на ДОИ до края 2006 г. **общият брой на разработените ДОИ** за придобиване на квалификация по професии е **95**;
- В последна фаза от процеса на разработване **са проекти на ДОИ по 5 професии**;
- **В процеса на разработване на ДОИ са обхванати професии от 29** професионални направления от общо **38-те**, включени в Списъка на професиите за професионално образование и обучение.

ИЗВОДИ:

1. Прилаганата методология за разработване на ДОО за придобиване на квалификация по професии и натрупаният експертен опит от НАПОО получиха висока оценка от международния консултантски екип на проекта "Професионална квалификация".
2. Създадена е солидна основа за по-нататъшно усъвършенстване на процеса на разработване на ДОО за придобиване на квалификация по професии в светлината на най-добрите европейски практики и тенденции.
3. С направените промени в "Рамковите изисквания" контрола на професионалното обучение се насочва към резултатите от обучението, а не към входните изисквания и процеса на обучение.
4. Броят на разработените ДОО за придобиване на квалификация по професии от 27 професионални направления на Списъка на професиите за професионално образование и обучение създава солидна база за разработване на Националната квалификационна рамка на базата на ЕКР.
5. Активното включване на експерти от НАПОО в дейностите по проекта «Професионална квалификация» и в други форуми с международно участие – семинари, работни посещения, кръгли маси и др., допринесоха за повишаване на капацитета на Агенцията.
6. ДОО за придобиване на квалификация по професии намират своята практическа приложимост в следните дейности - улесняват ЦПО при разработване и актуализиране на учебните планове и програми, при подготовката на изпитните материали за изпитите за придобиване на степен на професионална квалификация, при проверка на съответствието на материалната база на ЦПО с регламентираните изисквания в ДОО.
7. Продължава да е налице необходимостта от по-целенасочено и по-регулярно популяризиране на ДОО за придобиване на квалификация сред потенциалните потребители - служители в администрацията, преподаватели в институции от системата на ПОО, работодатели, обучавани, родители и др.
8. Продължава търсенето на нови пътища и инициативи за мотивиране и привличане на организациите на социалните партньори като надежден съюзник при разработване, оценяване и прилагане на ДОО за придобиване на квалификация по професии.
9. Поради липса на специализирано звено за мониторинг и контрол по прилагането на ДОО за придобиване на квалификация по професии, се възпрепятства получаване на обратна информация, необходима за актуализиране на приетите ДОО.

2.2. Актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО)

В Плана на НАПОО за 2006 г. по този приоритет е предвидено изпълнението на една дейност - Усъвършенстване на СППОО в съответствие с променящите се

нужди на пазара на труда и с Националната класификация на професиите и длъжностите.

Една от основните задачи по тази дейност - **Разработване на процедура за актуализиране на СППОО**, е изпълнена. През първото полугодие НАПОО разработи и внесе за обсъждане и приемане в УС "**Процедура за поддържане и актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение**". Целта е този документ да подпомогне вносителите на предложения и експертните комисии при вземане на решения за допълване на Списъка с нови професии и специалности. В процедурата е регламентирано, че при вземане на решения, водещ е принципът за осигуряване на широкопрофилна подготовка на специалисти с търсена на пазара на труда професионална квалификация.

През второто полугодие на отчетния период, с активното участие на експертните комисии, НАПОО **извърши цялостен преглед на действащия СППОО** и през м. октомври представи на министъра на образованието и науката за съгласуване **нов проект на СППОО**.

За разработването на актуализирания СППОО през периода м. юли - м. септември 2006 г. НАПОО реализира следните дейности:

- Извършен е цялостен преглед на действащия Списък на професиите за професионално образование и обучение, включващ 220 професии и са идентифицирани проблемните области, които се нуждаят от по-задълбочено проучване и промени;
- Осигурен е единен подход в дейностите на експертните комисии по професионални направления на базата на разработен от администрацията документ - "Технология при прегледа и актуализацията на Списъка на професиите за професионално образование и обучение";
- Подготвени и изпратени са писма за становища по действащия СППОО до **35** институции - министерства, държавни и изпълнителни агенции, национални компании, национални управления, национални служби, национално представени работодателски и синдикални организации, браншови организации, висши училища;
- Организиран са и са проведени **58** заседания на тринадесетте експертни комисии по професионални направления;
- Извън рамките на заседанията на ЕК, за по-задълбочено проучване на определени предложения, допълнително са проведени заседания с експерти, с представители на висши училища, на Националната занаятчийска камара, с директори на професионални училища и директори на ЦПО;
- За по-пълно синхронизиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение с Международната стандартна класификация ISCED 97 са проведени работни срещи с представители на НСИ;

- Проучени са и са предоставени за разглеждане в ЕК 20 предложения за промени на Списъка на професиите за професионално образование и обучение;
- Проучена е нормативната уредба за професии, за които са настъпили изменения след включването им в Списъка на професиите - напр. Ветеринарен техник, Моряк, професиите от професионално направление Горско стопанство и др.;
- Подготвени са и са представени за обсъждане в УС на НАПОО предложения за промени в общо **28** професионални направления на СППОО;
- Всички професии и специалности, включени в предложения актуализиран списък, са приведени в съответствие с Националната класификация на професиите и длъжностите, 2006 г.;
- Осъществена е координация с различни органи и институции, имащи отношение към професионалното образование и обучение;
- За постигане на по-пълна съгласуваност на предложенията за актуализация е проведена съвместна среща между НАПОО и Дирекция "Политика в професионалното образование и продължаващото професионално обучение" на МОН. Окончателният вариант на предложенията от страна на МОН е представен в НАПОО в писмен вид. Всички конкретни предложения са внесени за обсъждане в ЕК по професионални направления;
- Със средства на Агенцията, финансово е обезпечена цялостната организация, свързана с актуализацията на СППОО.

Предложенията, приети от УС на НАПОО, в съответствие с изискванията на ЗПОО, са **подготвени и внесени в МОН с докладна записка, съдържаща мотивите и съответните предложения за изменение и допълнение.**

За информиране на потребителите на НАПОО, Списъкът с внесените в МОН предложения за изменение и допълнение е публикуван на интернет-страницата на Агенцията.

ИЗВОДИ:

- 1. С извършения цялостен преглед и актуализиране на СППОО е постигнато по-пълно съответствие на обучението за придобиване на професионална квалификация с потребностите на пазара на труда.**
- 2. Независимо, че работодателите изискват от системата на професионалното образование и обучение да подготви добре**

обучени кадри, ангажираността им в процеса на актуализиране на СППОО не бе достатъчно силна.

3. Текстовете в ЗПОО, отнасящи се до СППОО, дават възможност целогодишно да се внасят и разглеждат предложения за допълване, което създава предпоставки за непрекъснатото му изменение и допълнение и трудности при поддържането му. Тези промени създават неудобство в процедурите за лицензиране и в процедурите за разработване на ДОИ.

Приоритет 2.3. Усъвършенстване на дейностите по лицензиране и разширяване на мрежата от центрове за професионално обучение (ЦПО)

Усъвършенстването на мрежата от лицензирани центрове на територията на страната продължава да е основна задача на Агенцията през 2006 г. Разширяването ѝ дава възможност на по-широк кръг потребители да повишават квалификацията си и да повишат пригодността си за заетост, в съответствие с потребностите на пазара на труда и европейските изисквания.

През отчетния период е извършен анализ на действащите критерии, формуляри и указания за лицензиране на ЦПО, съгласно изискванията на чл. 49а от ЗПОО. Анализът установи, че към момента те не се нуждаят от същностни промени.

Разширяването на мрежата на лицензираните ЦПО през 2006 г. и повишаването на ефективността на процеса на лицензиране е свързано с прилагането на усъвършенстваните процедури за лицензиране. **Успешно се прилага Процедурата за допълване на издадена лицензия.** В резултат на това, през 2006 г. **40** центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности, което им дава възможност успешно да обновяват и развиват дейността си, както и да бъдат по-гъвкави в предлагането на професионално обучение.

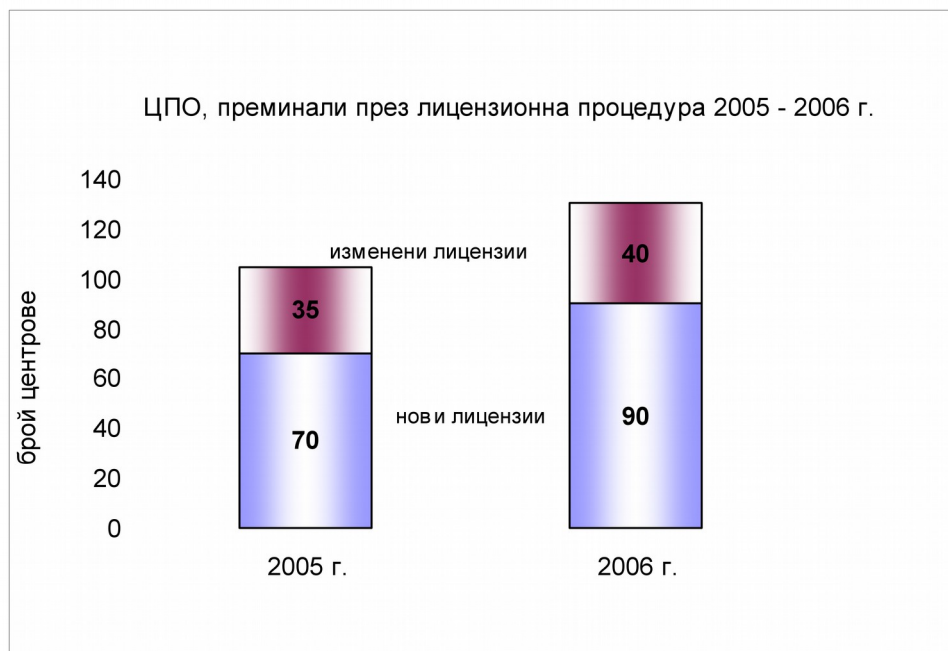
Успешно се прилага и **Процедурата за изменение на наименованията на професии и специалности в лицензиите на ЦПО** във връзка с изменения в СППОО.

Външните експерти, участващи като оценители в процедурата за лицензиране, както и организаторите на обучението в ЦПО, получават редовно консултации от експертите на НАПОО. Към края на 2006 г. в оценките по лицензионните процедури към съответните експертни комисии са участвали общо 150 външни експерти.

Количествените показатели по дейности, свързани с лицензирането на ЦПО през 2006 г. са:

- **Проведени са общо 10 500 консултации**, от които 4 000 с кандидати за лицензиране, 5 332 с представители на лицензирани ЦПО, 608 със служители от Дирекциите "Бюро по труда", 400 с външни експерти по лицензионните процедури, 160 с потребители на професионално обучение. **Среден брой консултации на експерт** от отдел "Лицензиране" е **1314**. В сравнение с миналата година броят на консултациите е запазен.

- Лицензирани са **90** нови, изменени са лицензиите на **40** ЦПО, без да се отчита броят на звената, преминали през лицензионна процедура. В сравнение с **2005** г. броят на лицензионните процедури е повишен. (фиг. 3).

Фиг. 3

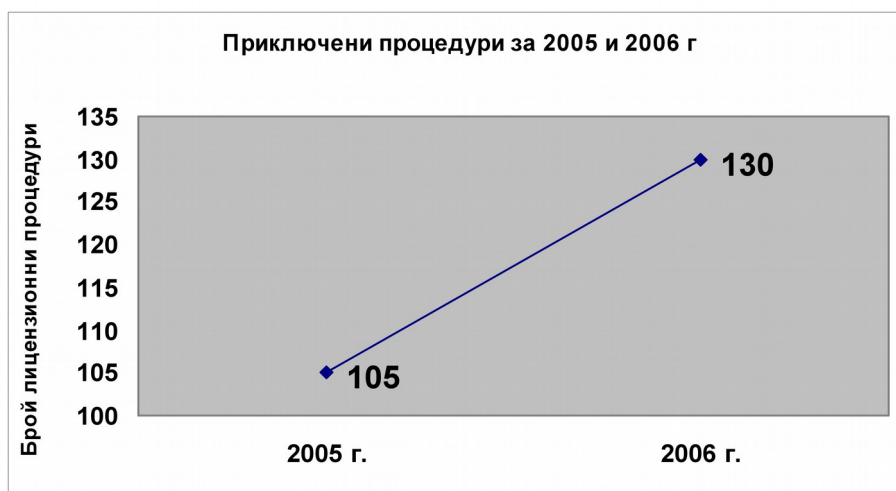
- През 2006 г. са издадени **90** нови лицензии и са изменени лицензиите на **40** центъра. За сравнение, през 2005 г. са издадени 70 нови лицензии и 35 лицензии са изменени. В сравнение с резултатите от 2005 г., се наблюдава промяна в посока повишаване на ефективността в осъществяването на лицензионните процедури - завишаване на стойностите по следените конкретни показатели и намаляване на цената в лв. за една лицензионна процедура (Таблица 1 и Фигура 4).

Таблица 1

Приключени лицензионни процедури за периода 2005 и 2006 г.

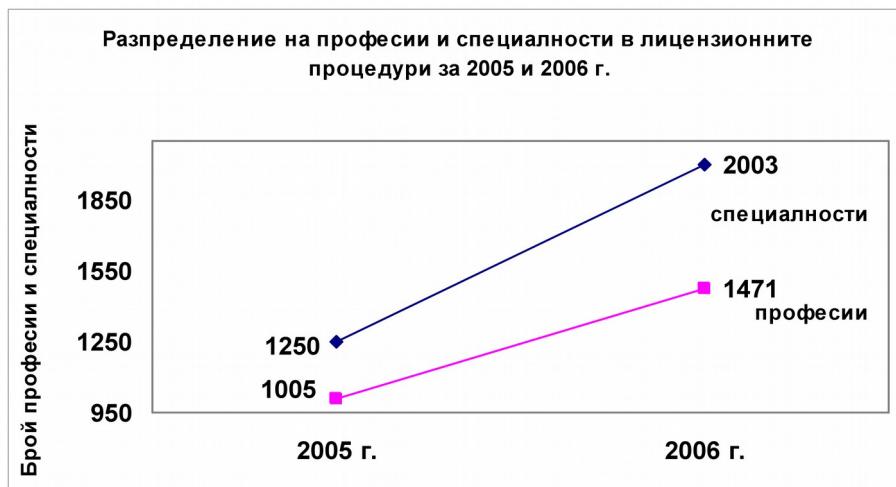
Година	Брой лицензионни процедури *	Лицензионните Ръст в % на	Среден брой лицензионни процедури на един експерт	Брой професии в лицензионните процедури	Лицензионните Ръст в % на професиите в лицензионните процедури	Брой специалности в лицензионните процедури	Лицензионните Ръст в % на специалности в лицензионните процедури	Натурални показатели (пв. за една лицензионна процедура)
2005	105		15	1005		1471		1608
2006	130	23,8 %	18,5	1250	24,37 %	2003	36,16 %	1429

**/ Забележка: Броят на лицензионните процедури включва: броя на лицензираните ЦПО и броя на изменените лицензии на ЦПО. Не е отчетен броят на звената в отделните центрове.*

Фиг. 4

- През 2006 г. лицензионните процедури /нови лицензии и изменения на лицензии/ обхващат **1250 професии и 2003 специалности**. Броят им е значително повишен в сравнение с 2005 г. (фиг. 5)

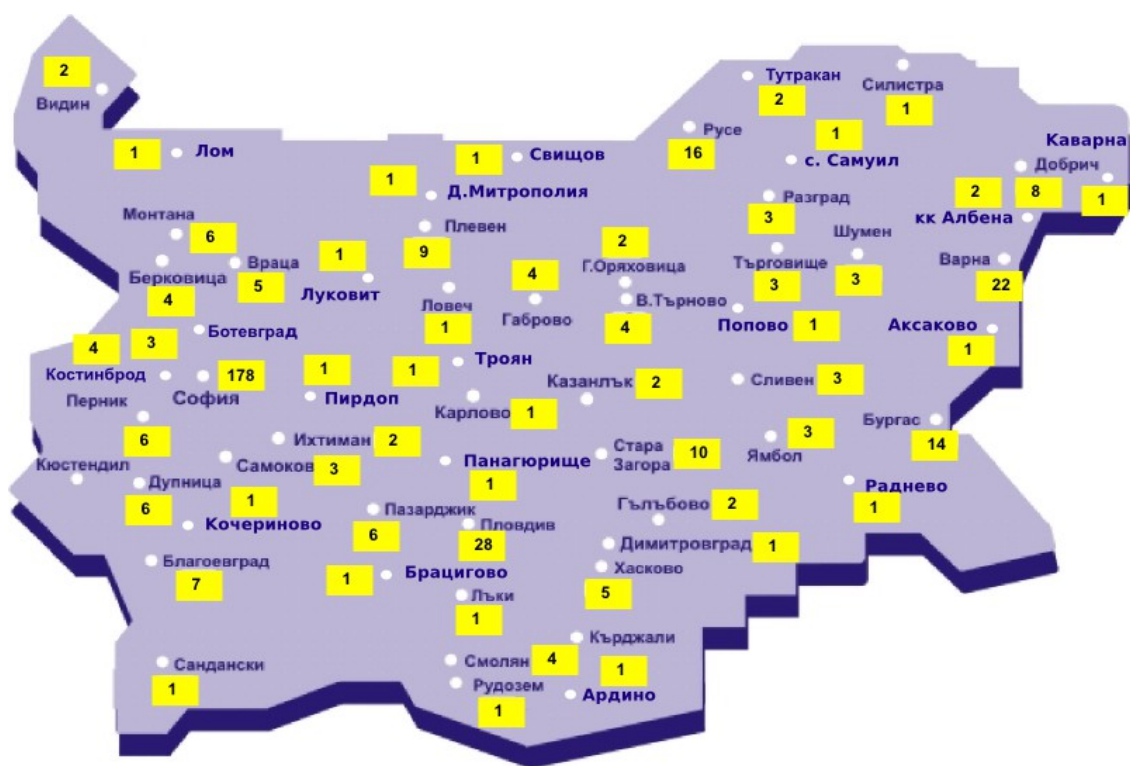

Фиг. 5

- През 2006 г. **средният брой лицензирани центрове /нови лицензии и изменения на лицензии/ на експерт** от отдел “Лицензиране” е **18,57** при **15** за 2005 г.;
- Отнета е 1 лицензия (1 и през 2005 г.);
- **Продължителността на лицензионните процедури продължава да е по-малка от заложената в ЗПОО** продължителност от четири месеца: ЦПО с до 10 професии – средно 2 месеца; ЦПО с до 20 професии – средно 3 месеца; ЦПО с над 20 професии – средно 3,3 месеца. Продължителността на лицензионната процедура е достигнала оптималната си стойност;
- На основание чл. 42, т. 11 от ЗПОО са **одобрени 12 програми за езиково обучение**;
- **Проведени са 130 заседания на ЕК** по съответните професионални направления;
- Експертите от отдел “Лицензиране” са участвали в **170 оценки във връзка с лицензионни процедури**;
- **Заверени са 2003 учебни планове и програми** на лицензирани центрове;
- **Издадени са 30 удостоверения** за изменение в наименованията, кодовете и степените на професионална квалификация на професии и специалности във връзка с изменение и допълнение на Списъка на професиите за ПОО (27 удостоверения за 2005 г.).

Качествените показатели, свързани с лицензионната процедура, са:

- **Документите за разглеждане от ЕК и УС на НАПОО са качествено подготвени** – няма върнати документи за преработване;
- Сроковете за лицензиране, определени в процедурата, се спазват стриктно и акуратно. **Няма просрочени лицензионни процедури**;
- **Не са постъпили жалби и възражения** във връзка с работата на експертите и служителите от Агенцията;
- Работата на НАПОО по лицензиране на ЦПО се осъществява при **пълна прозрачност**. Критериите, процедурите, изискванията и формулярите за кандидатстване за лицензия са публикувани в уеб сайта на Агенцията и се актуализират в зависимост от взетите от УС решения;
- Съгласно чл. 42, т. 10 на ЗПОО, НАПОО поддържа два **актуални регистъра** на лицензираните центрове и на кандидатите за лицензиране, достъпни в Интернет, за потребителите и заявителите на професионално обучение;
- **Спазването на стандартите за административно обслужване** при лицензиране дава възможност за по-голяма ефективност в работата на администрацията.

Фиг. 6 Географско разпределение на лицензираните ЦПО в Р България

ИЗВОДИ

1. През 2006 г. продължава успешното усъвършенстване на дейностите по лицензиране и разширяване на мрежата от лицензирани центрове. В края 2006 г. общият брой на лицензираните центрове е 385. Десет от тях са лицензирани с общо 197 учебни звена. Така общият брой на центровете и на звената към тях е 582. Тази бройка е значително по-голяма от броя на професионалните училища и гимназии в системата на народната просвета (495).
2. Интересът на ЦПО и през 2006 г., както през целия предишен период, е насочен предимно към квалификации по професии, предлагащи по-големи възможности за реализация на пазара на труда, например строителство, туризъм, лека промишленост, стопанско управление и администрация.
3. Преобладават лицензиите, издадени на ЦПО в големите градове пред тези в по-малките селища. Съотношението е пропорционално на разпределението на икономически активното население в страната и е адекватно на по-големия интерес в големите градове към повишаване на професионалната квалификация.
4. Качеството на работа по лицензионните процедури е на много добро равнище и гарантира прозрачност и достъпност за фирмите и организациите, желаещи да лицензират ЦПО – представените за разглеждане в УС на НАПОО материали са на високо професионално ниво, няма върнати документи поради нарушена процедура, няма неспазени срокове, няма жалби и сигнали за нарушения от потребителите.
5. Достигната е оптимална продължителност на лицензионната процедура. Основни фактори за ускоряването на процедурите са: повишаването на ефективността на работата на администрацията на НАПОО, ЕК и УС; подобряване на качеството на подадените документации; повишаването на професионализма на всички участници в лицензионната процедура на базата на натрупан опит, чрез организираните от НАПОО обучение и самообучение.
6. През 2006 г. показателите за ефективност са подобрени:
 - ръст на лицензионните процедури при намален брой служители в отдел “Лицензиране”;
 - ръст на професиите и специалностите в лицензионните процедури;
 - намаляване на средните разходи за една лицензионна процедура и за една професия, независимо от инфлационния фактор (увеличаване на цените на транспорта, хотелите, консумативите и др.).
7. Според резултатите от неформалното текущо проучване с представители на центровете, лицензионната процедура работи успешно, в режим на прозрачност и не затруднява кандидатите за получаване на лицензия;

8. През 2006 г. се забелязва тенденция към повишаване на интереса към лицензиране на нови ЦПО. Наблюдава се и увеличаване на броя на желаещите да изменят лицензията си с добавяне на нови професии и специалности и добавяне на нови звена. Желанието за разширяване на лицензията може да се разглежда като показател за успешната и ефективна работа на тези центрове.
9. Необходимо е да се преразгледа и прецизира тарифата за таксите за лицензиране на ЦПО в зависимост от броя на професиите и наличието и броя на звената.
10. Поради липса на икономически интерес и през 2006 г. няма лицензирани центрове за информация и професионално ориентиране
11. Важна предстояща задача е разширяването на дейността на НАПОО по отношение на професионалното ориентиране и информиране. Необходимо е да се активизира работата на ЕК по професионално ориентиране.

2.4. Осигуряване и управление на качеството на професионалното обучение

Основната дейност по този приоритет е свързана с осъществяване на последващ контрол на лицензираните центрове. Тъй като издадената лицензия е безсрочна контролът е изключително важен елемент от осигуряването и управлението на качеството на професионалното обучение и информиране. **Успешно се прилага “Системата за мониторинг и последващ контрол на лицензираните ЦПО”**. Разработените “Методика и процедура за осъществяване на последващ административен контрол на ЦПО” регламентират правилата и процедурата за прилагане на системата.

Устойчивостта и управлението на качеството на професионалното обучение в ЦПО се установява при **проверките**, осъществявани от експертите на Агенцията. Основната цел на прилагането на системата за последващ контрол е гарантиране на изпълнението на критериите, приложени в процеса на лицензиране, на изискванията и условията на лицензията от страна на ЦПО. Контролът се осъществява посредством проверки: планирани (комплексни и тематични) и извънредни (по сигнал от страна на обучавани или заявители на обучението).

През отчетния период **е събрана и обобщена годишна информация за дейността на центрoвете през 2005 г.** Проучването е осъществено въз основа на специално разработена за целта информационна карта по електронен път. НАПОО изисква за първи път такава информация, но в бъдеще събирането на данни за дейността на центрoвете ще бъде от изключителна важност във връзка с изграждането и функционирането на информационната система за търсенето и предлагането на професионално обучение.

В посочения от НАПОО срок информация подадоха 65 % от центрoвете. След изтичане на срока останалите продължиха да подават годишни доклади и в края на полугодия доклади са подали 90% от центрoвете. Този процент дава

възможност да се правят достоверни изводи и обобщения за дейността на мрежата от ЦПО.

Анализът на подадената информация потвърждава констатацията, че най-ниският интерес за лицензиране от страна на ЦПО към професиите от професионални направления “Художествени занаяти”, “Медицинска диагностика и технологии” и “Опазване на околната среда”, произтича от малкото търсене на пазара на труда. Най-голям е броят на обучените по професионално направление “Стопанско управление и администрация”, а най-малък – по професионално направление “Художествени занаяти”.

Проведено е професионално обучение общо по 91 професии, като най-голям брой курсисти са обучени по следните 10 професии*: (таблица 2)

Таблица 2

Проведено професионално обучение по професии

Професия	Брой обучени лица	Относителен дял (%)*
Оператор на компютър	13200	28.2
Готвач	5469	11.7
Заварчик	3593	7.6
Охранител	2653	5.7
Монтьор на подемно – транспортна техника	2515	5.4
Монтьор на транспортна техника	2430	5.2
Строител	2204	4.7
Сервитьор – барман	1611	3.4
Офис – секретар	1503	3.2
Шивач	1406	3.0

**/ Процентите са изчислени спрямо общия брой обучени лица.*

Преобладават курсовете, **финансирани от Агенцията по заетостта – 1975**. Със средства на работодателите са финансирани 1060 курса, а по други направления - общо 1713 курса.

За изготвяне на анализа на годишната информация, получена от ЦПО, заявените резултатите бяха верифицирани от АЗ.

През 2006 г. експертите на НАПОО продължават да консултират лицензираните ЦПО, както в тяхната пряка дейност, така и във връзка с актуализирането на учебното съдържание, методите на обучение, възникнали проблеми при работата с Дирекции “Бюро по труда”.

През периода са проведени **4936 консултации** с представители на лицензирани ЦПО във връзка с различни възникнали проблеми и въпроси. Броят на консултациите се запазва непроменен в сравнение с 2005 г. Големият им брой е критерий за доверието на представителите на центровете към Агенцията.

През 2006 г. беше проведена работна среща, в която участва експерт от НАПОО и всички членове на Асоциацията на лицензираните центрове. Отделни центрове организираха и успешно проведоха семинари за обучение на служителите си, както и обсъждания във връзка с цялостната дейност на центровете.

Служителите на НАПОО проведоха обучение и участваха в разговори на следните форуми:

- Семинар “Читалището – лицензиран център за професионално обучение”, организиран от Асоциация “Съвременни читалища”.
- Семинар по проект “Туризм, обучение и заетост – алтернативен шанс за добруджанската младеж”, финансиран от програма “Фар”, гр. Балчик, НМБР, учебно звено Добрич;
- Семинар по проект “Професионално обучение за придобиване на степен на професионална квалификация – Машинен техник”, БИЦ “ИЗОТ” АД, гр. София;
- Семинар на тема “Работата с ЦПО – възможности за успешен бизнес” организиран от Асоциация за квалификация на автомобилистите в България, гр. Русе.
- Семинар на тема “Форум – кръгла маса”, организиран от Асоциация за квалификация на автомобилистите в България, гр. Трявна;
- Семинар на тема “Кръгла маса по проблемите на професионалното обучение по транспорт в Пловдивска област”, организиран от Сдружение “Регионални научно-технически съюзи с Дом на науката и техниката – Пловдив”, гр. Пловдив.

През 2006 г. се засили **сътрудничество с АЗ** във връзка с усъвършенстване на предпоставките за ефективно организиране и провеждане на професионално обучение от ЦПО. Ежедневно са осъществявани разговори и консултации с представители на Дирекциите “Бюро по труда” от цялата страна. Най-често проблемни ситуации възникват по време на провежданите търгове за избор на обучаващи институции за обучение на безработни лица. Регистрираният брой е **608** и се запазва непроменен в сравнение с 2005 г. Консултациите най-често се провеждат по телефона.

През този период не са провеждани официални заседания на междуведомствената работна група “НАПОО - АЗ”. При възникнали проблеми,

изискващи спешно обсъждане и намиране на решение, са провеждани разговори и са постигнати взаимноизгодни решения.

Представител на НАПОО участва в работна група за изготвяне на нова **“Методика за оценка на предложенията за обучение за придобиване на професионална квалификация и за мотивация, организирани и финансирани от Агенцията по заетостта”**. В работната група участват още представители на МОН, МТСП, АЗ, Асоциацията на лицензираните центрове, представители на социалните партньори. През 2006 година бяха проведени **три редовни заседания**, на които подробно бяха обсъдени всички предложения за промени в “Методиката”. Останалата част от работата се осъществява по електронен път от членовете на работната група.

На основание Рамково споразумение между НАПОО и АЗ от 10.03.2005 г., т. 3, са извършени **съвместни проверки** по превенция, подпомагане и санкциониране на нарушения при провеждане на професионално обучение, възложено от АЗ на **48 лицензирани ЦПО в 23 населени места**.

Извършени са проверки на **66 провеждащи се обучения** за придобиване на професионална квалификация на безработни лица, организирани и финансирани от местните Дирекции “Бюро по труда” в периода 14.11.2006 г. - 08.12.2006 г. Нарушения са констатирани само при провеждането на 3 квалификационни курса. Констатираните пропуски са от организационен и методически характер. Пропуските са преодолени. Направени са препоръки и предписания за отстраняването им.

При проверките се установи следното:

- Дейността на центрoвете при провеждане на обучението съответства на изискванията на Нормативната уредба - Закона за професионалното образование и обучение; Наредба 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване и Наредба 4 от 16 април 2003 г. за документите за системата на народната просвета. Функционират системата за управление и системата за осигуряване качество на обучението.
- Теоретичното и практическото обучение е организирано в материално – техническа база, съответстваща на ДООИ за придобиване на квалификация по професия. Документацията се води редовно и се съхранява по установения ред.

В резултат на извършените проверки могат да се направят следните обобщения:

- Центровете не нарушават условията на издадената лицензия;
- Центровете имат капацитет да осигуряват качество на професионалното обучение. Провеждането на системен контрол от страна на заявителя гарантира допълнителното му осигуряване;
- С цел контрол на качеството и създаване на предпоставки за коригиращи въздействия върху дейността на ЦПО за постигане на стабилност и устойчивост по отношение на нормативните изисквания и стандартите за качество на обучението е необходимо **НАПОО да изгради регионални структури**.

През отчетния период, както и в предишни години, не е подадено заявление за лицензиране на центрове за информация и професионално ориентиране. В предишни доклади този въпрос е анализиран по-подробно.

Количествено измеримите показатели за 2006 г. са:

- Осъществени са **2 проверки по сигнали за нарушение** (през 2005 г. са осъществени 6). При проверките не са констатирани съществени нарушения;
- През периода са извършени **35 планирани проверки** (25 за 2005 година) на ЦПО. На **девет центъра** са направени препоръки за подобряване на работата;
- През периода са проверени **48 центъра** по време на провеждане на курсове за обучение на безработни лица, възложени от АЗ;
- **Относителният дял на проверените ЦПО** спрямо общия брой на лицензираните е **21,55 %**. Наблюденията показват, че най-голямо затруднение центрoвете срещат при оформянето на задължителната документация, а качеството на предлаганото професионално обучение е добро.

ИЗВОДИ:

1. Системата за последващ контрол на лицензираните ЦПО и разработената Методика за самооценка на ЦПО са важни инструменти и част от усилията на НАПОО за осигуряване качеството на професионалното обучение.
2. Запазва се тенденцията на планирани, ритмични проверки на ЦПО като превенция на възможни нарушения и предпоставка за подобряване на качеството на обучението.
3. Осъществените планирани проверки са допринесли за подобряване работата в ЦПО.
4. Проверките установиха, че учебните планове и програми, по които се провежда професионалното обучение в ЦПО, съответстват на ДОО.
5. Развива се, но все още не е достатъчно активно сътрудничеството с АЗ, което би довело до повишаване качеството на обучението, осъществявано в ЦПО.
6. Чрез предоставяната “Годишна информация за дейността на ЦПО” (съвместен проект с Националния статистически институт) НАПОО поставя началото на постоянно наблюдение на дейността на ЦПО.
7. Последващият контрол на дейността на ЦПО отново поставя въпроса за контролната функция на НАПОО, която не е регламентирана в ЗПОО. На този етап Агенцията осъществява тази функция на основание на Закона за ограничаване на

административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност. За създаване на добра организация и осигуряване на необходимите ресурси за реализиране на последващия контрол се налага допълване на функциите на НАПОО в ЗПОО, което агенцията многократно е поставяла като искане пред Министъра на образованието и науката.

8. През 2006 г. е необходимо усилията на НАПОО да се насочат към разширяване сътрудничеството с работодателските организации във връзка с оценяване качеството на професионалното обучение, провеждано в ЦПО.
9. Задълбочава се проблемът във връзка с недостатъчния административен капацитет на НАПОО за осъществяване на последващ контрол на лицензираните центрове. Броят на централите се увеличава и с наличния експертен състав е невъзможно тяхното контролиране. Необходимо е спешно решаване на проблема – създаване на инспекторат към агенцията и разкриване на регионални структури за контрол на работата на ЦПО.

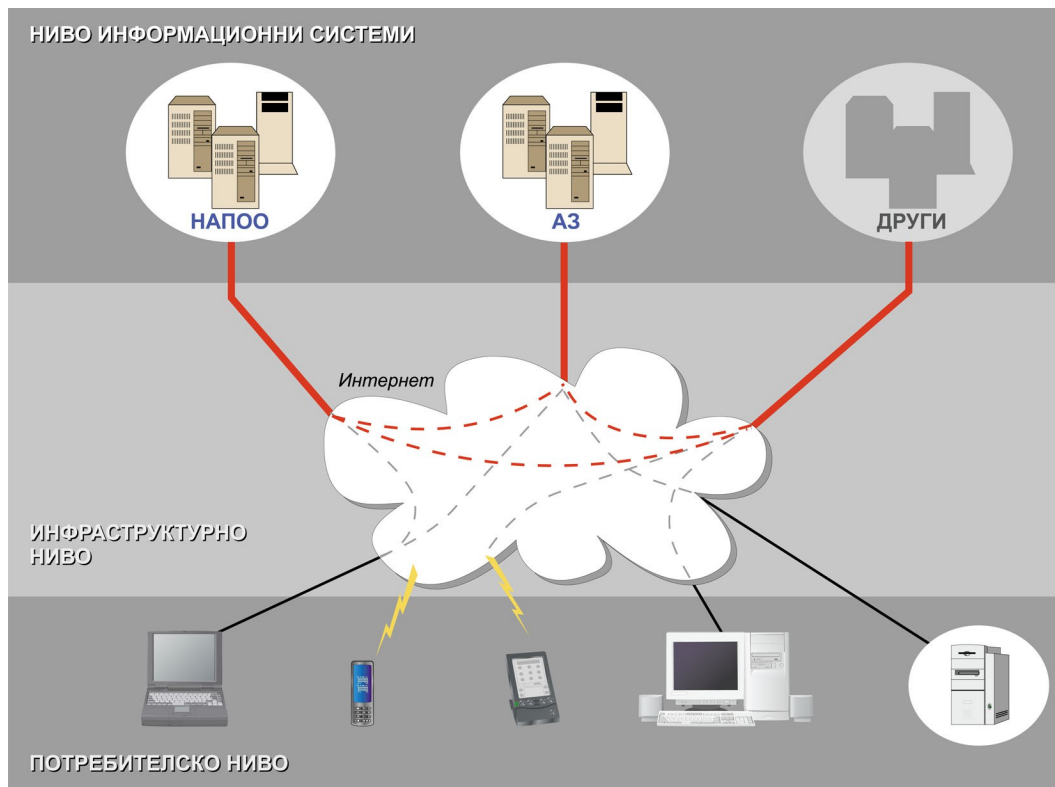
3. СЪЗДАВАНЕ НА НАЦИОНАЛНА ИНФОРМАЦИОННА СИСТЕМА ЗА ТЪРСЕНЕ И ПРЕДЛАГАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ (НИС)

В изпълнение на плана на Националната агенция за професионално образование и обучение, за 2006 г., Плана за действие за 2006 година в изпълнение на Националната стратегия за продължаващото професионално обучение за периода 2005-2010 година, стратегическите насоки за развитие дейността на НАПОО и съгласно Рамковото споразумение между НАПОО и АЗ, продължи работата по съвместния проект между НАПОО и АЗ за разработване на модел на интегрираща информационна система за търсенето и предлагането на професионално обучение за лица над 16-годишна възраст (ИИС НАПОО-АЗ).

За отчетния период в тази насока беше извършено следното, въз основа резултатите от предварителния анализ и дейността на работните групи по уточняване на данните и информационната среда:

I. Структурна схема на изградения пилотен модел на ИИС НАПОО-АЗ

Структурата, която отговаря на поставените цели, представлява елемент от децентрализирана система и представлява автономна информационна система, функционираща в съответствие със стандартизирана технология на взаимодействие с други системи. Общата структурна схема е представена на фиг. 7.

Фиг. 7

В рамките на показаната структура са разграничени три нива:

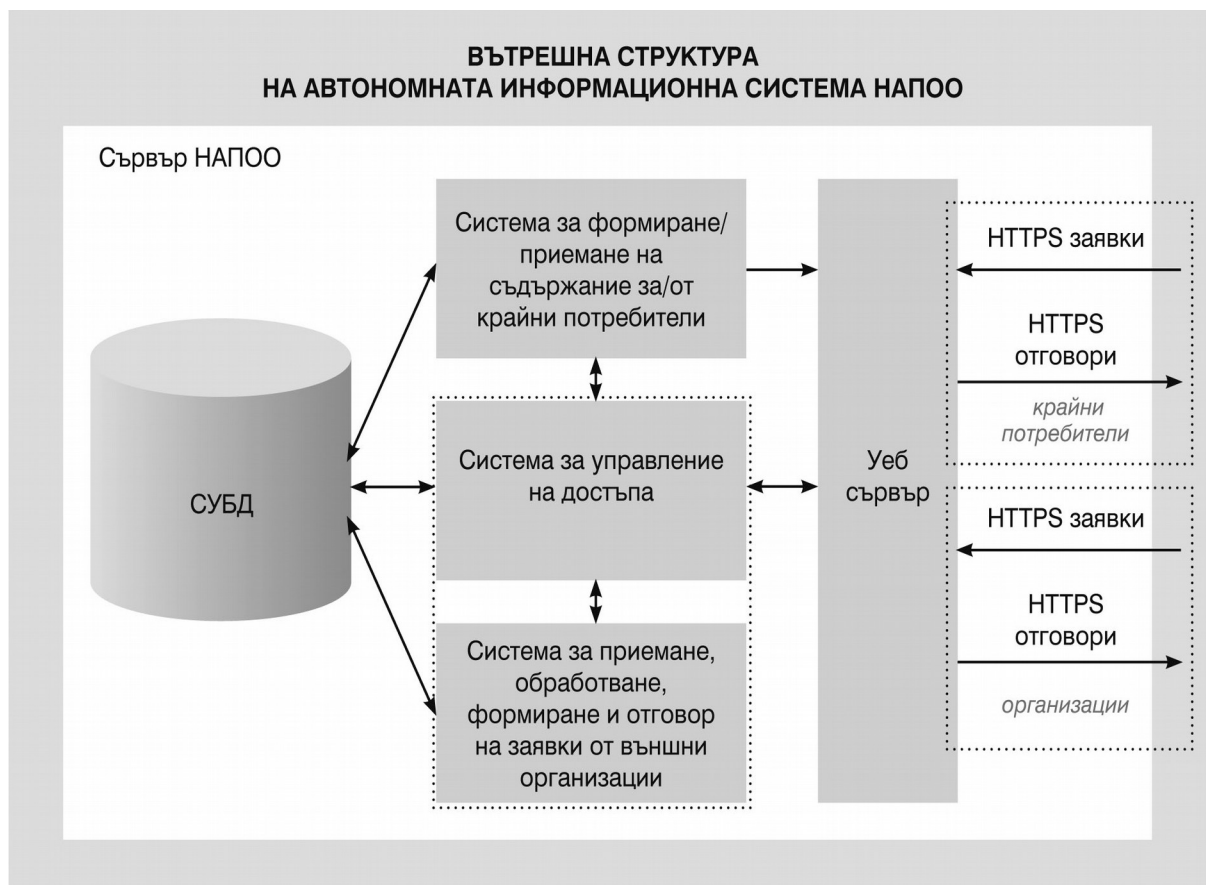
1. Ниво информационни системи включва автономните информационни системи на организациите, които от една страна предоставят и получават данни на и от крайните си потребители, а от друга – обменят данни помежду си. Към това ниво трябва да принадлежи и автономната информационна система на НАПОО.

2. Потребителското ниво включва крайните потребители на информационните системи на организациите. За връзка със системата, всички те използват стандартни браузъри (MS Internet Explorer, FireFox), поддържащи SSL протокол, с цел защита на комуникационния канал.

3. Инфраструктурното ниво представлява Интернет както и средата за пренос на данни, и съставни части физическа среда и протоколи за връзка. Като граничен елемент между това ниво и нивото на информационните системи, е въведен интерфейс, посредством който е възможно осъществяване на взаимодействие между системите. Функциите му са моделирани в рамките на системата за управление на достъпа.

Автономна информационна система НАПОО

Автономната ИС НАПОО е реализирана чрез използване на Open Source многопотребителска операционна система FreeBSD 6.1 (UNIX), СУБД PostgreSQL, уеб-сървър Apache (фиг. 8).

Фиг. 8

Елементи:

- Уеб сървър – осъществява комуникация по протокола HTTPS (Hyper Text Transfer Protocol, Secure Sockets Layer), като получава заявки и предава съдържание на крайните потребители и организацияте;
- Система за формиране/приемане на съдържание за/от крайни потребители – формира динамични уеб страници и форми, които предоставят на крайните потребители данни, намиращи се в СУБД, и/или им позволява да попълват такива;
- Система за управление на достъпа – приема всички външни заявки, идентифицира потребителите и ги оторизира да получават и/или въвеждат данни в/от СУБД.
- Система за приемане, обработване, формиране и отговор на заявки от външни организации – идентифицира потребителите-организации и обслужва комуникацията между тях;
- СУБД – релационна база от данни, съдържаща данните на ИС, както и данните за достъп на потребителите.

II. Модел на релационна база данни и регистри за въвеждане на данните

С оглед реализацията на описаната структурна схема, моделът на релационната база данни включва два основни компонента:

1. Информационен масив НАПОО

Базата данни се разработва в среда FreeBSD/PostgreSQL и се съхранява на сървъра на Интегрираната информационна система на НАПОО.

Базата данни съдържа:

- номенклатури, създавани и поддържани от НАПОО,
- връзка към номенклатури, създавани и поддържани от други информационни системи в държавната администрация
- регистри на данни.

1.1. Номенклатури, създавани и поддържани от НАПОО

Номенклатурите (класификаторите), създавани и поддържани от НАПОО, осигуряват обработваемост на данните в Интегрираната Информационна система НАПОО - АЗ, както и съвместимост при ползване на данни от ИИС НАПОО – АЗ от страна на други информационни системи на държавната администрация.

1.1.1. Номенклатура „Списък на професиите за професионално обучение и образование”

Номенклатурата е организирана спрямо Списъка на професиите за професионално обучение и образование, утвърден от МОН Съгласно Заповед № РД 09-413/12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед №РД 09-04/08.01.2004 г., Заповед №РД 09-34/22.01.2004 г., Заповед №РД 09-255/09.04.2004 г., Заповед РД 09 – 274 / 18. 02. 2005 г. , Заповед РД 09-1690 / 29.06. 2006 г.

Номенклатурата дава възможност да се определят еднозначно областта на образование, професионалното направление, професията, специалността и придобиваната степен на професионална квалификация.

Наличието на служебни идентификатори дава възможност да се отразяват промените в Списъка чрез въвеждане на новите или променени позиции, успоредно със запазване на старите, което е необходимо условие за съхраняване на данни за проведени обучения за предишни периоди.

Структурата на номенклатурата е затворена, но в същото време дава възможност в бъдещи периоди да се добавят данни за други видове курсове (по ключови компетентности, мотивация, професионално ориентиране и др.) и да се обработват едновременно с основните.

1.1.2. Номенклатура „Рамкови програми, по които се провежда обучение” – дава възможност за по-точно описание на рамковите програми, по които се провежда обучение, а оттам - и за тяхното по-рационално използване от заинтересуваните страни.

1.1.3. Номенклатура „Вид курс за обучение” – дава възможност за по-точно описание на провежданите курсове и съставяне на справки за брой проведени курсове и брой обучени в зависимост от целта на курса.

Съдържанието на номенклатурата се очаква да бъде разширявано и прецизирано в следващите етапи от развитието на системата в зависимост от нуждите от обучение и предлаганите от доставчиците образователни услуги.

1.1.4. Номенклатура „Вид обучаваща институция в системата за професионално обучение за възрастни”. При разработката на номенклатурата е взет предвид фактът, че в зависимост от предлагания курс за обучение той може да бъде реализиран както от Център за професионално обучение, лицензиран от НАПОО, от професионална гимназия или от друга обучаваща институция.

Съдържанието на номенклатурата се очаква да бъде разширявано и прецизирано в следващите етапи от развитието на системата в зависимост от динамиката на развитие на системата от доставчици на образователни услуги.

1.2. Връзка към номенклатури, създавани и поддържани от други информационни системи в държавната администрация

В ИИС НАПОО - АЗ са предвидени възможности за бъдещо комуникиране и ползвани номенклатури, поддържани от други информационни системи, с цел създаване възможност за интегриране на данните с данни от други информационни системи, валидиране и съставяне на справки:

- регистър ГРАО – за валидиране на данните за обучаваните и учителите;
- регистър БУЛСТАТ – за валидиране на данните на обучаващите институции;
- регистър ЕКАТТЕ – за валидиране на данните за населените места (на ниво област, община, район, населено място);
- регистър на БТК - кодове да автоматично телефонно избиране.

1.3. Регистри за въвеждане на данни

Базата данни НАПОО съдържа следните регистри за въвеждане на данни:

1.3.1. Регистър на обучаващите институции

Регистърът съдържа данни за обучаващите институции (вид на обучаващата институция, БУЛСТАТ, данни за лицензирането, професии, по които се осъществява обучение) и техните основни звена и филиали (наименование, местонахождение, данни за контакт).

За управление на данните в регистъра са разработени две служебни номенклатури:

- номенклатура „Вид обучаваща институция”

На ниво „пилотен проект” са въведени данни само за обучаващи институции от вида 1 и 2, като системата е проектирана с възможност поетапно обхващане на останалите видове обучаващи институции.

- номенклатура „Статус на лицензията”

В рамките на пилотния проект данните в регистъра на обучаващите институции се въвеждат от експерти на НАПОО по време на лицензирането под методическото и техническо ръководство на разработващия екип, с възможност за корекции на данните за контакт от страна на обучаващите институции при необходимост.

1.3.2. Регистър на обучаващите

В регистъра се въвеждат лични данни за обучаващите (ЕГН, име, презиме, фамилия, година на раждане, образование) и данни за преподавателската им специфика (обучаваща институция, професионалната област, в която преподават (теория или практика), ТПО с обучаващата институция, педагогическа и андрагогическа квалификация).

За обслужване на данните в регистъра са разработени две служебни номенклатури:

- номенклатура „Вид образование” (ползват се позиции от 1 до 12);
- номенклатура „Вид ТПО”.

Данните в Регистъра на обучаващите се въвеждат от обучаващите институции. При необходимост от корекции предишните въведени данни се архивират и са достъпни за справки за предишни периоди. Бъдещ въпрос за решаване е мотивиране на центровете да поддържат актуален регистъра.

1.3.3. Регистър на курсовете за обучение и обучаваните лица

По своята същност, Регистърът на курсовете за обучение и обучаваните лица реализира взаимодействието между данните от информационния масив НАПОО и данните от информационния масив АЗ.

В рамките на пилотния модел са описани връзките между данните, като част от тях се очаква да бъдат съхранявани в информационния масив АЗ.

Регистърът на провежданите курсове съдържа данни за вида на курса (професия / специалност, рамкова програма) и начинът на неговото провеждане (възложител, продължителност и форма на обучение, дата на започване и завършване, цена). При описанието на курса се ползват номенклатурите „Списък на професиите за професионално обучение и образование” и „Рамкови програми, по които се провежда обучение”.

Регистърът на обучаемите съдържа данни за всички лица, включени в курса за обучение (лични данни – ЕГН, име, презиме, фамилия, година на раждане, образование, специалност) и данни за участието в курса (резултат от проведеното обучение, вид и номер на издадения документ). Спазени са изискванията за защита на личните данни по Закона.

За обработка на данните за курсове по заявка на АЗ - ДБТ са разработени и три служебни номенклатури:

- номенклатура „Тип на обучението”
- номенклатура „Договорна осигуреност на обучаемия”
- номенклатура „Резултат от проведеното обучение”

Регистърът позволява да се въвеждат данни за всички видове курсове, независимо от техния възложител. Това дава възможност за събиране и обработка на данни за курсове по заявка на работодател или финансирани по проекти и програми, в т.ч. проекти и програми на ЕС, както и за обучаемите, включени в тях, заедно с данните за курсове за обучение по заявка на АЗ – ДБТ.

На етап „пилотен проект” данните в тези регистри се въвеждат от обучаващи институции или са симулирани. С развитието на системата на следващи етапи ще бъде създадена възможност данните за безработните лица и обявяваните курсове за обучение да бъдат въвеждани от експерти на АЗ – ДБТ, с описание на процедурите за обявяване на курсове и промяна на статуса на обучаемите.

1.3.4. Регистър на експертите, работещи за НАПОО

Регистърът съдържа:

- данни за експертите, работещи за НАПОО (ЕГН, име, презиме, фамилия, година на раждане, образование, експертен статус);
- подрегистър “Списък на експертните комисии”;
- подрегистър “Списък на комисии за разработка на ДОИ”;
- данни за участие на експертите в Експертни комисии и комисии за разработка на ДОИ.

За обработка на данните е създадена служебна номенклатура “Експертна позиция”.

Данните в регистъра се попълват и поддържат от експерти в НАПОО. При необходимост от корекции предишните въведени данни се архивират и са достъпни за справки за предишни периоди.

1.3.5. Регистър на контролната дейност на НАПОО

Регистърът съдържа данни за посещенията, извършени от експерти на НАПОО в обучаващите институции:

- дата;
- тема;
- бележки от посещението;
- резултат;
- номер и дата на Протокола от осъществената контролна дейност.

За обработка на данните е създадена служебна номенклатура „Резултат от контролната дейност”:

Данните в регистъра се въвеждат от експертите, извършващи посещенията.

2. Информационен масив АЗ

След проведените работни срещи с представители на АЗ през 2005 и 2006 година станаха ясни следните факти:

- Към момента на осъществяване на пилотния проект АЗ няма действаща единна информационна система, с която да бъде осъществена инфраструктурна комуникация;
- АЗ има готовност да предостави данните си от няколко бюра по труда с данни за участието на регистрираните в курсове за преквалификация (с модифицирани ЕГН), както и за самите курсове;
- Като имаме предвид горните факти е ясно, че към момента на осъществяване на пилотния проект, инфраструктурна комуникация с действаща ИС на друга организация, не е реалистична. При тези условия, за изпълнение на поетите ангажменти беше разработен симулационен модел на дейността на АЗ, разположен на външен сървър, който да предава по посочения механизъм данни по структура, подобна на тези, предоставени от АЗ. Тези данни в бъдеще могат да бъдат използвани като обобщаващ критерий за валидация на данните, подавани от ЦПО, както и евентуално за други справки;
- Симулационният модел съдържа данни за ДБТ – възложители на обучението, данни за регистрираните безработни и техния статус, и осъществява връзка с информационния масив НАПОО по отношение на провежданите курсове и обучаемите;
- С цел реализирането на нуждите на ИИС НАПОО – АЗ на ниво пилотен проект, този модел е разработен и се тества като самостоятелна релационна база данни.

3. Данни за предишни периоди

ИИС НАПОО – АЗ съдържа данни за предишни периоди (спрямо началото на въвеждане на данни в системата), отнасящи се до:

- промяна на статус, адрес, данни за контакт, допълнения към лицензията на обучаващите институции
- промяна на данни за образование и квалификация на преподавателите
- приключили курсове за обучение
- обучаеми в приключили курсове за обучение

Данните за предишни периоди могат да се обработват и включват в справки успоредно с данните от активните регистри на системата.

III. Протоколи за обмен на данни, права и равнища на достъп и сигурност на системата

Взаимодействия:

- **Достъп** – идентификацията на потребителите се осъществява чрез въведени от тях потребителско име и парола. След идентифициране на правата им се открива сесия на взаимодействие между потребителя и

ИС. Сесията изтича след конфигурируемо от системния администратор максимално време между две обръщения към системата. При регистрация на същия потребител от друг компютър или браузър, правото на достъп преминава към него, а старата сесия се закрива;

- **Получаване на съдържание** – в рамките на валидна сесия на достъп, която се проверява от системата за управление на достъпа, системата за формиране на съдържание получава валиден потребител с валидни права, осъществява достъп до СУБД, формира отговор и го връща на потребителя;
- **Приемане на данни от краен потребител** – също както при получаване на съдържание, с разликата, че потребителя трябва да има право да въвежда данни – системата за приемане на данни от крайни потребители проверява данните за валидност и ги записва в СУБД;
- **Приемане–предаване на данни между ИС** – системата за управление на достъпа получава/формира заявки от/към други ИС, проверява сертификатите на сървърите и при установяване на съответните права им отговаря или получава заявените данни. Взаимодейства със СУБД за поддържане на кеш за входящи и изходящи данни, както и за комуникация със системата за формиране на съдържание за крайни потребители;
- **Управление на правата на потребителите** – потребителят с права на системен администратор може да създава групи потребители, като им присвоява съответни със съдържанието на ИС права, да създава единични потребители, както да причислява единичните потребители към съответната вече създадена група.

IV. Модел на потребителски интерфейс

1. Система за управление на достъпа

1.1. Начална страница

Извежда се при: първоначален достъп до интернет адреса на ИС, изтичане (таймаут) на сесията, след прехвърляне на правото на достъп към друг браузър/компютър, нерегламентирани опити за достъп.

Данни за въвеждане: потребителско име, парола, избор за промяна на паролата

Извеждани данни: поздравително (системно) съобщение.

1.2. Страница за достъп на системния администратор

Извежда се след въвеждане на потребителското име и паролата с права на системен администратор

Данни за въвеждане: парола на системния администратор

Извеждани данни: поздравително съобщение

1.3. Страница за избор на административни функции

Извежда се след въведена парола на системния администратор и съвпадащи

други конфигурируеми условия.

Данни за въвеждане: избор.

Извеждани данни: функции – създаване на нова група потребители, причисляване на нов потребител към група, промяна на правата на съществуващ потребител.

1.4. Страница за създаване на нова група потребители

Извежда се след избор от страницата за избор на административни функции.

Данни за въвеждане: име на групата, права на групата (избор).

Извеждани данни: всички възможни права.

1.5. Страница за причисляване на потребител към група

Извежда се след избор от страницата за избор на административни функции

Данни за въвеждане: избор на потребител и група

Извеждани данни: всички потребители, всички групи

1.6. Страница за промяна на правата на съществуващи потребители

Извежда се след избор от страницата за избор на административни функции.

Данни за въвеждане: избор на потребител, нова група или отстраняване.

Извеждани данни: всички потребители към групи, всички групи.

1.7. Страница за промяна на потребителска парола

Извежда се след въведени валидни потребителско име и парола на началната страница и направен избор за промяна на потребителската парола.

Данни за въвеждане: стара парола, нова парола 1, нова парола 2.

2. Система за въвеждане на данни

- Страници за въвеждане / коригиране на данни за обучаващата институция, данни за филиали, данни за лицензията;
- Страници за въвеждане / коригиране на данни за учителите;
- Страници за въвеждане / коригиране на данни за обучаемите;
- Страници за въвеждане / текущи промени на данни за провеждане на курсове за обучение;
- Страница за включване на обучаеми в курсове за обучение и описание на текущия статус;
- Страница за приключване на курс за обучение и въвеждане на данни за резултатите;
- Страница за въвеждане / коригиране на данни за експерти, работещи за НАПОО;
- Страници за въвеждане на данни за Експертни комисии и Комисии за разработка на ДОИ, и включване на експерти в тях;

- Страница за въвеждане на данни за контролната дейност на НАПОО;
- Страници за тестово въвеждане / коригиране на данни от Информационния масив на АЗ;
- Страници за преглед на данните в Регистъра на обучаващите институции: профил на обучаващата институция;
- Страници за преглед на данните в Регистъра на учителите: индивидуален профил на учителите;
- Страници за преглед на данните в Регистъра на провежданите курсове за обучение: профил на курс по определени критерии, за текущи и предишни периоди;
- Страници за преглед на данните в Регистъра на обучаемите: личен профил на обучаемия;
- Страници за преглед на данните в Регистъра на експертите, работещи за НАПОО: индивидуален профил;
- Страници за преглед на данните за контролната дейност на НАПОО: по експерти и по обучаващи институции;
- Страници за преглед на данни от предишни периоди за обучаващи институции, обучаващи и експерти;
- Страници за визуализиране и печат на справки.

V. Модел на справки върху данни от системата

В рамките на пилотния модел е разработена възможност за съставяне на справки върху следните информационни масиви:

- Обучаващи институции: брой, видове, териториално разпределение, предлагано обучение;
- Учители: брой, образование, професионално направление, териториално разпределение;
- Проведени курсове за обучение: по всички критерии, включени в номенклатурите;
- брой обучавани лица: по всички критерии, включени в номенклатурите.

ИЗВОДИ:

1. Моделът на ИИС НАПОО- АЗ дава възможност да се реализират в електронна форма значителна част от операциите, които не бяхме в състояние да осъществим с наличния интернет сайт. Той е стъпка в следващо ниво на работа с клиентите и интегриране на дейности между различни институции.

2. Представеният пилотен модел отговаря напълно на изискванията,

поставени в техническото задание.

3. **Моделът на интегрираща информационна система на НАПОО – АЗ е напълно функциониращ в рамките на изискванията на техническото задание.**
4. **Техническите възможности за разширяване и развитие са практически неограничени – могат да се добавят неограничен брой модули.**
5. **Процесът на разширяване и развитие зависи от наличните финансови ресурси, политическата приемливост, интересите на социалните партньори, на отделните работодатели и на кандидатите за обучение.**

4. ДВУСТРАННО И МНОГОСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ПОО В ЕВРОПЕЙСКИ КОНТЕКСТ

4.1. Участие в междуведомствени работни групи, консултативни съвети, национални и международни конференции, семинари и други инициативи

Включените в Плана за 2006 г. задачи в това направление се изпълняват в съответствие с определените срокове и графици. Проблеми до момента не са констатирани.

Продължава участието в **междуведомствени работни групи**, в които НАПОО се представя успешно:

- Участие в заседание на Националния консултативен съвет по професионална квалификация на работната сила – 30.05.2006;
- Участие в заседание на Националния съвет за насърчаване на заетостта – 02.03.2006,07.04.2006,22.05.2006;
- Участие в работна група към Съвета за икономически растеж;
- Председателство на постоянната работна група към Комитета по наблюдение на програма “САПАРД” по мярка 3.1. “Подобряване на професионалното обучение” от Националния план за развитие на земеделието и селските райони;
- Участие в работна група 2 “Свободно движение на хора” - 4 заседания;
- Участие в работна група 18 “Образование и професионално обучение” - 2 заседания;
- Участие в работна подгрупа за разработване на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” към МОН;
- Участие в Управителен съвет и изпълнително бюро на “Български център по заваряване” към Български съюз по заваряване;

- Участие в комисия за съставяне на Съкратен списък за избор на обучаващи организации към МЗГ по програма “Сапард”;
- Участие в работна група “Професионално обучение и заетост” по проект “Равни възможности в Обща Европа”, Асоциация родители и Национална мрежа за децата;
- Участие в работни групи за статута на СУПЗ;
- Участие в 4 заседания на Националната кръгла маса за въвеждане на социални стандарти в България, формирана в рамките на проект на Германското дружество за техническо сътрудничество, Външнотърговското обединение на германските търговци на дребно и Българската асоциация по текстил и облекло, финансиран по програма ФАР;
- Участие в работна група за Разработване на Наредба за определени флуорирани парникови газове.

Участието на представители на НАПОО в **национални и международни работни срещи, конференции и семинари значително нараства** през настоящата година в сравнение с предходните две години (32 спрямо 12 през 2005 г. и 7 през 2004 г.), което може да се разглежда като показател за нарастване на авторитета и постиженията на Агенцията през изминалите години. През 2006 г. по-важните участия са:

- Домакинство на работна среща с експерти по ПОО от Македония - презентацията относно реда и условията за осъществяване на ПОО в България и устройството и дейността на НАПОО – 18.04.2006;
- Участие на двама служители на международен енергиен форум 2006 с доклад на тема “Националната агенция за професионално образование и обучение - ключов фактор в овладяване на професионални компетенции в енергийния бранш”;
- Домакинство на учебно посещение на специалисти по ПОО от различни европейски страни, организирано от CEDEFOP - презентацията относно българската система за ПОО – 18.05.2006;
- Презентация пред експерти по ПОО от Украйна относно реда и условията за осъществяване на ПОО в България и устройството и дейността на НАПОО. Втора тема: Обучение на работното място в България – 23.06.2006; Участие в “Енергиен форум 2006” с международно участие – доклад;
- Участие в обучение на тема “Европас”, организирано от НАПОО на 05.01.2006 г.;
- Участие в обучение за служебно развитие на тема “Европейски програми, насърчаващи ученето през целия живот”, организирано от Център за развитие на човешки ресурси;
- Участие в обучение на тема “Системи за управление на качеството в професионалното обучение на възрастни, съгласно EN ISO 9001:2000” в

рамките на проект "Насърчаване на професионалното обучение на възрастни и заетостта", организиран от GOPA;

- Участие на Национална конференция за предложение за осъвременяване на рамковите изисквания при разработване на стандарти за придобиване на професионална квалификация в България;
- Участие в Националната конференция по проекта „Техническо подпомагане по договор за подобряване на професионалната квалификация, използвайки най-добрите практики в страните членки на ЕС по програма Phare 2003 BG 2003/004-937.05.03 "Vocational Qualification" проведена в София от 8-11 Май.
- Участие в международен семинар за обучение на хора от третата възраст по програма REFETE - презентация "Възможности и предизвикателства за промени в България" – 08.06.2006;
- Участие в семинар на ETF „Партньорски проверки 2005 на политиките по ПОО в Югоизточна Европа и подготовка на партньорски проверки 2006“, София, 7-8 април 2006;
- Участие в семинар, организиран от Световната банка на тема „Фискалната реформа и професионалното образование“ във Варшава на 16 май 2006г. – презентация;
- Участие в българо-германски семинар по кредитната система - презентация на тема "НАПОО и възможностите за въвеждане на кредитна система в ПОО в България" – 09.05.2006;
- Участие в национален семинар на тема: Аутсорсинг на административните дейности и обслужване;
- Участие на семинар на GOPA по проект "Разработване на система за анализ на потребностите от ПОО и стратегия за обучение на възрастни" на Програма ФАР "Професионална квалификация" по Дейност 2.1. "Проучване опита на три страни – членки на ЕС в сферата на обучението на възрастни";
- Участие в национален семинар, организиран от GOPA, по проект на Програма ФАР "Професионална квалификация", компонент 2 на тема Представяне на първи работен вариант на "Стратегия за обучение на възрастни";
- Участие във "Форум – кръгла маса", организиран от Асоциация за квалификация на автомобилистите в България, гр. Трявна;
- Участие на семинар на тема "Представяне на опита на три страни - членки на ЕС относно функционирането на системите им за идентифициране на потребностите от професионално обучение", Боровец;
- Участие в семинар на тема "Работата с ЦПО – възможности за успешен бизнес" организиран от Асоциация за квалификация на автомобилистите в България, гр. Русе;

- Участие на семинар “Разработване на Схема за сертификация по примера на възрастни – втора част”, организиран от GORA по проект “България – Насърчаване на професионалното обучение на възрастни и заетостта”;
- Участие на семинар “Валидиране на информално учене” по проект “Професионално обучение на възрастни и заетост”;
- Участие на семинар по Европейски програми “Насърчаване на ученето през целия живот”, организиран от Център за развитие на човешки ресурси;
- Участие на семинар по проект “Професионално обучение за придобиване на степен на професионална квалификация – Машинен техник”, БИЦ “ИЗОТ” АД, гр. София;
- Участие на семинар по проект “Туризм, обучение и заетост – алтернативен шанс за добруджанската младеж”, финансиран от програма “Фар”, гр. Балчик, НМБР, уч. звено Добрич;
- Участие на семинар на тема “Модулно обучение” по покана на немска фирма IN Went - 17-20.05.2006г. – Киев, Украйна;
- Участие на “Кръгла маса по проблемите на професионалното обучение по транспорт в Пловдивска област”, организирана от Сдружение “Регионални научно-технически съюзи с Дом на науката и техниката – Пловдив”, гр. Пловдив;
- Участие в работна среща във връзка с организиране на семинар по линия на Съвета на Европа “Образование на границата на реалността”, проведена на 17.02.2006 г в МОН;
- Участие в заседание на Програмна комисия по Схема за сертификация “Преподавател по професионално обучение на възрастни”, GORA;
- Участие в заседание на работната група по изготвяне на проект на Наредба за организиране и финансиране на практическото обучение в системата на народната просвета в МОН;
- Участие в кръгла маса на тема: “Повишаване на професионалните умения на учителите”;
- Участие в “Дни на ученето през целия живот”, организирани от Института за международно сътрудничество към сдружението на Германските народни университети, София, 27 - 29 октомври 2006 г.;
- Участие в семинар на тема “Системата за чек-обучение в Белгия”, организиран от МТСП, София, 30 септември 2006 г.;

Двама експерти участваха в работни посещения по програма Agion на тема: "Обучение на възрастни в Кантабрия", Испания и "Учене през целия живот - практики в сътрудничеството при обучение на възрастни", Естония". Представител на Агенцията участва в състава на българска делегация от 7 експерти от Министерство на труда и социалната политика, Министерство на

образованието и науката, Националната агенция за професионално образование и обучение и социалните партньори за работно посещение по Програмата за сътрудничество между Република България и Френската общност на Белгия, проведено на 12, 13 и 14 юни в Брюксел, Белгия, както и в състава на работна делегация в Хелзинки (29, 30 септ.). Идеите от работните посещения, свързани с ученето през целия живот и обучението на възрастни ще бъдат приложени в дейността на Агенцията като институция, която съвместно с МОН и МТСП е натоварена да координира изпълнението на Националната стратегия за продължаващото професионално обучение 2005-2010г. В този смисъл заслужава да се отбележи, че НАПОО инициира дискусия, проведена през ноември 2006 г., във връзка с приложението на белгийската система на ваучери за обучение в България с участието на представители на заинтересованите държавни институции и социалните партньори. Участниците в нея се обединиха около мнението, че въвеждането на ваучери за обучение може да допринесе за усъвършенстване на съществуващите възможности за квалификация на работната сила. Взето е решение дискусията по проблема да продължи с цел изготвяне на писмено аргументирано предложение за въвеждане на ваучери за обучение в България.

4.2. Участие в международни програми и проекти

И през 2006 г., извън планираните дейности, продължи активното участие на НАПОО в **проекта на Европейската фондация за обучение (ЕФО) “Разпространение на Копенхагенския процес”**, по който неин представител е национален координатор. Разработен е план за действие по проекта в България за 2006 г., който е утвърден от ръководството на НАПОО и представен на работна среща на националните координатори в Тирана, Албания, проведена 3 – 4 април 2006 г. През м. юли стартира изпълнението му в страната. Успешно са изпълнени всички дейности, предвидени в него, а именно:

- Сформирани междуведомствени работни групи по двата национални приоритета, под ръководството на експерти от НАПОО, систематизираха информацията относно развитието на политиките на ЕС и постиженията на България в областта на осигуряване на качеството на професионалното образование и обучение и професионалното ориентиране. На тази база са изготвени доклади, които са предоставени на представителите на държавните институции и социалните партньори в двете групи;
- В периода 3 - 9 декември 2006 г. е проведено работно посещение на група от 10 представители на държавни институции и социални партньори в Дания, двама от които представители на НАПОО, с цел проучване на датския опит в областта на осигуряването на качеството на професионалното образование и професионалното ориентиране. Допълнително е проучена информацията относно политиките и практиките в областта на ученето през целия живот в Дания. Резултатите от работното посещение са систематизирани в индивидуалните доклади на участниците, които съдържат и предложения за адаптиране и приложение на успешни политики и практики в България;

- На 15 декември 2006 г. е проведена национална конференция на тема “Национална квалификационна рамка”. Участниците в нея се обединиха около мнението, че разработването на национална квалификационна рамка би следвало да се възложи на междуведомствена работна група, в която да се осигури участието на всички отговорни държавни институции, организациите на работодателите и синдикатите, образователните и обучаващи институции.

Със свои представители НАПОО се включи в организирания от ЕФО, в рамките на проекта, семинари за региона на Западните балкани:

- Българска делегация, водена от председателя на НАПОО, взе участие в регионален семинар на тема “Осигуряване на качеството на професионалното образование и обучение”, проведен в Белград, 15 - 16 юни 2006 г.;
- Българска делегация, водена от началника на отдел “Лицензиране” взе участие в регионален семинар на тема “Социалното партньорство и секторния подход към професионалното образование и обучение”, проведен в Букурещ, 25 – 26 септември 2006 г.;
- Четирима експерти от НАПОО участваха в регионален семинар на тема “Кариерно ориентиране”, проведен в София, 27 - 28 ноември 2006 г.

Програма ФАР

През отчетния период представител на НАПОО участва в проведеното заседание на Управителния съвет на **Проект BG 2003/004 – 937.05.03 “Професионална квалификация”** - 27.02.2006 г. Представителите на НАПОО участваха в проведените **6 заседания** на Звеното за изпълнение на проект (ЗИП) по програма ФАР BG 973.05.03 “Професионална квалификация” с представяне на **писмени експертни становища и предложения** по обсъжданите встъпителни и междинни доклади на Консултантите, и етапни разработки по двата компонента на проекта, които са включени в официалните становища на ЗИП.

НАПОО се включи интензивно в работата по изпълнение на дейностите, предвидени по **Компонент 2 “Актуализиране и разработване на 80 стандарта за придобиване на професионална квалификация”** на проект “Професионална квалификация” по програма ФАР. Ръководството на Агенцията проведе 4 работни срещи с представители на Консултанта. Дейностите по проекта бяха описани в част 2.1 на доклада.

НАПОО се включи активно и в дейностите по Компонент 1 “Разработване на система за проучване, идентифициране и наблюдение на потребностите от професионално обучение на работодателите и на работниците и служителите; Разработване на стратегия за обучение на възрастни” на проекта. Представителите на Агенцията в ЗИП и в Направляващия комитет са участвали с експертни становища в обсъжданията на конкретните действия, структурата и работните варианти на етапните разработки в рамките на проведените 7 работни срещи на екипа по проекта и представителите на институциите, бенефициенти. Експерти от НАПОО са

участвали в проведените в рамките на този компонент семинари за обсъждане на работния вариант на Стратегията за обучение на възрастни.

Програма “Леонардо да Винчи”

Обучаващ модел “Стъпка по стъпка” за формиране на базови професионални компетенции при населението от селскостопанските райони - Uno a Uno

На координатора по проекта е представен междинен отчет за изпълнените дейности и финансовите разходи, който е включен в междинния доклад по проекта. Междинният доклад е одобрен от националната агенция “Леонардо да Винчи” на Испания, което може да се разглежда като положителна оценка относно участието на НАПОО в проекта – качествено и срочно изпълнение на задачите и целесъобразно оползотворяване на средствата. През отчетния период са адаптирани разработените в рамките на проекта методически материали за провеждане на обучение в малки населени места. Проведено е анкетно проучване сред потенциални ползватели на обучение, по разработения модел “Стъпка по стъпка”. Създадена е необходимата организация за провеждане на експертна оценка относно приложимостта на модела “Стъпка по стъпка” в България, в която са включени 56 експерти от НАПОО, ЦПО, професионални училища, държавни институции, работодателски организации, синдикати, висши училища, общинска администрация и др. Предстои изготвяне на анализ на резултатите и провеждане на заключителна конференция. До приключването на проекта, 30.03.2007 г., НАПОО ще подготви необходимата информация за окончателния доклад по проекта.

Разработване на обучаващи пакети, целящи повишаване на подготовката на малките и средни предприятия по отношение на отговорностите им към обществената и околната среда – STRIKERS

През отчетния период са изпълнени задачите по три работни фази. В рамките на фаза 4 “Проучване на потребностите от обучение на малките и средни предприятия в областта на корпоративна социална отговорност” е осъществена необходимата организация за провеждане на проучването, интервюирани са представители на 11 малки и средни предприятия, получените данни са обработени и обобщени, разработен е анализ на резултатите, който е представен на координатора. По фаза 5 “Разработване на учебен план” е подготвено експертно становище по работен вариант на структурата на модулите за обучение по проблемите на корпоративната социална отговорност, представен от координатора. НАПОО беше домакин на поредната работна среща на партньорите по проекта, проведена на 15 – 17 юни 2006 г. в София. Участието на представителите на Агенцията в обсъжданията, свързани с модулите за обучение и провеждане на пилотно обучение се оценява от участниците в срещата и координатора на проекта като ползотворно и компетентно. По фаза 6 “Апробиране на разработените обучаващи модули” е проведено експертно оценяване на приложимостта на обучаващите модули по проблемите на корпоративната социална отговорност в България. Доклад за резултатите от него е представен на координатора на проекта. На 18 ноември

2006 г. беше проведена заключителна конференция по проекта, в която взеха участие представители на държавни институции, образователни и обучаващи институции, работодатели, експерти, участвали в проекта и др. НАПОО представи на координатора необходимата информация за изготвяне на окончателния доклад по проекта, който приключи на 30.11.2007 г.

Трансфер на обучаваща концепция и внедряване на указания за центрирано върху обучавания обучение в областта на дигиталния и печатен медиен дизайн -JobArt – СЕЕ

Проектът приключи на 30.06.2006 г. През отчетния период са разработени окончателните варианти на адаптирани програми за обучение по медиен дизайн, за обучаващи по медиен дизайн и за мотивационно обучение. Проведено е пилотно обучение по адаптираните модули, резултатите от него са обобщени в доклад, представен на координатора на проекта. През месец март НАПОО организира национална конференция за разпространение на резултатите от проекта с участието на представители на водещата организация, на професионални училища и гимназии, на центрове за професионално обучение, на департамента “Повишаване на квалификацията на учителите” на СУ “Св. Климент Охридски”, Регионалния инспекторат на МОН – област София и др. Участниците в дискусиите относно резултатите от проекта и възможностите за внедряването им в обучението за придобиване на професионална квалификация по определени професии се обединиха около мнението, че адаптираните модули за обучение по медиен дизайн могат да се включат като модули от свободно избираемата подготовка по 10 професии от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, а методите на обучение могат да се прилагат в обучението по всички професии, което ще повиши качеството на учебния процес. Представител на НАПОО участва в заключителната работна среща по проекта, проведена на 3 юни 2006 г. в Берлин. Ръководителят и партньорите в проекта оценяват положително ролята на НАПОО във връзка с организирането и осъществяването на проектните дейности в България.

Електронно обучение в областта на управление на дестинации - E-tools in Destination Management)

През отчетния период е проведено проучване на съдържанието на предлаганото в България обучение в областта на управление на дестинациите. Разработено е учебно съдържание по 3 модула от програмата за обучение - “Глобални резервационни системи”, “ИКТ в туризма” и “Системи за управление”, предназначено за електронна учебна платформа и за печатни учебни материали. Необходимата информация за изготвяне на междинен отчет по проекта е предоставена на координатора.

Иновативният учител - I*Teach

Основна задача на НАПОО в рамките на разпределението на задачите е осигуряването на мениджмънта на качеството на изпълнение на проекта. Във

връзка с поетите договорни задължения, през отчетния период НАПОО е изпълнила следните дейности по проекта:

- Участие в анализа на най-подходящи методи на обучение чрез провеждане на изследване в България;
- Участие в съставянето на наръчник за методологии;
- Участие в международно обучение на обучители и в написването на финалната версия на наръчника;
- Представяне на проекта на европейски конференции, както и други дейности по разпространението на резултатите от проекта и създаване на възможност за по-нататъшното им използване в България;
- Разработване на система от критерии за оценка на качеството на проекта, система за оценка на качеството на резултатите и на съответния инструментариум – въпросници, методи за обработка на данни, анализи, изводи.

Програма Сократ

Разработване и разпространение на добри практики за информиране и ориентиране, с цел подпомагане на транснационалното/регионалното сътрудничество

През отчетния период успешно са изпълнени предвидените задачи. Проведена е планираната за месец юни работна среща за обмяна на опит и информация по проблема –в гр. Мадрид, Испания. На разработената интернет - страница на проекта за всяка от организациите-партньори е представен национален доклад за системата за информиране и ориентиране в съответната държава и на добри практики в тази област. Проектът приключи успешно с работна среща на партньорите в София през юли 2006 г.

Трудности в ученето и неуспехи в системата на професионалното образование и обучение - Red Aris)

През януари 2006 г. приключи фаза 2 на проекта “Характеризиране на изместването между актуалната и желаната ситуация”, а през февруари и март приключи фаза 3 - “Моделиране на проучване и анализи на трудности в ученето и неуспехи в системата на ПОО”. Бяха разработени подробни доклади. По фаза 3 българската страна беше координатор и подготви обобщен доклад по темата. През април започна подготовката на фаза 4 “Развитие на инструментариума за изследване, процедури и план за действие”. Обсъждането на материалите от фаза 4 се проведе на Втората международна среща по проекта, проведена на 15 и 16.06.2006 г. в гр. Гющроу, Германия. През втората половина на 2006 г. успешно е проведено проучване по темата на проекта. Целевите групи, които са анкетираны са: учители, ученици, ръководители на обучаващи институции, представители на държавната администрация и представители на работодатели. Проведени са общо 1616 анкети.

Участие в подготовката на окончателните предложения за проекти по програми “Леонардо да Винчи” и “Сократ”, по които НАПОО е утвърден за партньор

НАПОО взе участие в подготовката на окончателните предложения за 2 проекта по програма “Леонардо да Винчи”, по които е утвърдена за партньор.

Гражданско признаване на военното обучение

Инициатор е община Карлскрона, Швеция. НАПОО проведе делови срещи с изпълнителния директор и служители на Изпълнителна агенция “Военни клубове и информация” на Министерството на отбраната за обсъждане на проектната идея, от гледна точка на ситуацията и потребностите във връзка с гражданското признаване на военното обучение в България. Двете институции се обединиха около мнението, че проектът ще бъде полезен за България и е необходимо да си сътрудничат, в резултат на което и Изпълнителната агенция се включи като партньор в проекта. НАПОО осъществи необходимата организация и координация за провеждане на предварителна работна среща на всички партньори по проекта на 16 и 17 януари 2006 г. в София за обсъждане на дейностите, работния план, конкретните задачи на отделните партньори и бюджета във връзка с подготовката на окончателното предложение по проекта. С оглед деловото и ползотворно протичане на работната среща тримата представители на НАПОО, участвали в нея, предварително осигуриха подготовката на съгласувани с ИА “Военни клубове и информация” писмени експертни становища по въпросите, предмет на обсъждане.

Проектът не е утвърден за финансиране.

Модернизиране на учебните програми по компютърни технологии и разработване на динамични и интерактивни средства за обучение

Инициатор е Университетът в Еге, Турция. НАПОО се включи в разработването на окончателното предложение по проекта, като предостави своето становище по предвидените дейности, разпределението им между партньорите, разпределението на бюджета по работни пакети и др. въпроси в хода на интензивна кореспонденция с инициатора на проекта.

Проектът не е утвърден за финансиране.

През отчетния период, извън Плана за 2006 г., НАПОО реализира действия за инициране и включване като партньор в проекти по две ограничени Покани за предложения на Европейската комисия, Директорат образование и култура – съответно за приложение на Европейската квалификационна рамка и за приложение на Общата рамка за качество на професионалното образование и обучение. Постигнат е сериозен успех:

- **Разработеният от НАПОО проект на тема “Постигане на съответствие между търсенето и предлагането – мрежа за реализиране на секторен подход към квалификациите в сектор**

“Туризъм” на европейско ниво” (QTEL.NET) е утвърден за финансиране и стартира през 2007 г.

- НАПОО е партньор в одобрен за финансиране проект на тема **“Приложение на Европейската квалификационна рамка” (TransEQFrame)**, с водеща организация Федерален институт за професионално образование и обучение, Германия.

ИЗВОДИ:

1. През 2006 г. се наблюдава значително разширяване на двустранното и многостранното сътрудничество на НАПОО в количествено и тематично отношение, което също е характеристика за периода.
2. Успешно продължава работата по проектите в рамките на програмите на ЕС ФАР, “Леонардо да Винчи” и “Сократ”, в които НАПОО участва. Не е констатирано закъснение при изпълнение на предвидените задачи или несъобразено с изискванията качество на етапните разработки.
3. През отчетния период НАПОО е изпълнила компетентно и в срок задачи извън Плана за 2006г., които като тематика и резултати са показател за нарастване на експертния ѝ капацитет и авторитет.
4. Въз основа на участието в национални и международни проекти и работни групи се осъществява периодичен анализ на добрите практики и идеи с цел мултиплицирането им в дейността на НАПОО, адаптирането и внедряването им в системата на ПОО в България.

5. УПРАВЛЕНИЕ НА МАТЕРИАЛНИТЕ И ФИНАНСОВИТЕ РЕСУРСИ

5.1. Материална база

През 2006 г. материалната база на НАПОО бе чувствително обновена.

Довършен бе ремонтът на работните помещения – подмяна на дограмата и боядисване. Физически износените мебели бяха подменени с ново функционално офис обзавеждане.

Обновена е компютърната техника – част от нея е закупена, а друга ни е предоставена за безвъзмездно ползване.

Ползват се 3 броя универсални електронни подписа, което улеснява кореспонденцията с другите ведомства.

Вътрешната компютърна мрежа и връзката с Интернет се поддържат от IT специалисти по договор.

5.2. Финансова дейност

Дейността на НАПОО и през 2006 г. се финансира със средства от държавния бюджет и от собствени приходи.

Държавната субсидия се изразходва изцяло за възнаграждения и социални осигуровки на щатния персонал и за текуща издръжка на административната дейност.

Собствените приходи са от такси за лицензионни процедури, които се изразходват за възнаграждения на членовете на УС, членовете на експертните комисии, услуги по граждански договори, командировки и текущи разходи за административно обслужване.

През 2006 г. НАПОО е получила субсидия от държавния бюджет в размер на 271 024 лв. Приходите от такси за разходи по процедури на лицензиране през годината възлизат на 251 353 лв.

Динамиката на приходите се вижда от приложената справка (Таблица 3).

Таблица 3

Справка приходи - динамика в стойности и натурални показатели

Година	2004 г.			2005			2006				
	Отчет	Темп на изменение спрямо предходна год.	Относителен дял от общата сума	Отчет	Темп на изменение спрямо предходна год.	Относителен дял от общата сума	Отчет	Темп на изменение спрямо предходна год.	Относителен дял от общата сума		
1	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
		лева	к.6-к.3/к.3			лева	к.9-к.6/к.6			лева	к.9-к.6/к.7
1. Субсидия от ДБ	177811	-0.03	35.14	240703	0.35	50.73	271024	0.13	51.88		
2. Такси лицензиране	328027	0.46	64.83	233756	-0.29	49.27	251353	0.08	48.11		
5. Други приходи	180	-0.94	0.04	0			54	0.00	0.01		
Общо:	506018	0.23	100	474459	-0.06	100	522431	0.10	100.00		
Лицензирани ЦПО	100	0.05		70	-0.30		90	0.29			
Допълване лиценз на ЦПО	34	1.62		35	0.03		40	0.14			
Утвърдени Д О И	19	-0.17		23	0.21		21	-0.40			

През текущата година са положени усилия за отчитане ефективността и ефикасността в работата на отделните звена в НАПОО. Анализирани са отделните етапи от действащите процедури и въз основа на направените изводи са оптимизирани разходите по тях.

През 2006 г. са извършени разходи за следното:

- Възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения – 193 442 лв.;
- Възнаграждения по извънтрудови правоотношения – 76 160 лв. , в това число за възнаграждения на членовете на УС – 11 825 лв., за възнаграждения на членовете на експертни комисии, външни експерти и други външни услуги по граждански договори – 64 335 лв.;
- Социални и здравно-осигурителни вноски – 74 956лв.;
- Текуща издръжка – материали, външни услуги, командировки и други разходи–154 210лв.;

Динамиката на разходите и тяхното натурално изражение се вижда от приложените справки (**Таблица 4, Таблица 5, Таблица 6 и Таблица 7**).

Таблица 4

**Натурални показатели
Дейност Лицензиране**

Показатели	2004 г.	Изменение +/- брой	2005 г.	Изменение +/- брой	2006 г.	Изменение +/- брой
Щатни бр. отдел Лицензиране	9	2	8	-1	8	0
Заседания на УС	16	-3	10	-6	12	2
Лицензирани центрове	100	5	70	-30	90	20
<i>брой професии</i>	846	35	602	-244	872	270
Допълване на лиценз	34	21	35	1	40	5
<i>брой професии</i>	398	295	403	5	378	-25
Разходи лева	328027	103184	231956	-96071	522431	290475

Таблица 5

**Натурални показатели
Дейност Лицензиране**

Показатели	2004 г.	Изменение +/- брой	2005 г.	Изменение +/- брой	2006 г.	Изменение +/- брой
Щатни бройки- ср. сп.	23	3	23	0	24	1

Заседания на УС	16	-3	10	-6	12	2
Лицензирани центрове	100	5	70	-30	90	20
Допълване на лиценз	34	21	35	1	40	5
Утвърдени ДОО	19	-4	23	4	21	-2
Разходи лева	506018	95271	474459	-31559	522431	47972
Дейност от 1 ср. сп. бр.	6.65		5.57		6.29	
Стойност на 1 дейност	3307		3707		3460	

Таблица 6

Справка разходи - динамика по икономически елементи и поделементи

Година	2004 г.			2005			2006		
	Показатели	Отчет	Темп на изменение спрямо предходна год.	Относителен дял от общата сума	Отчет	Темп на изменение спрямо предходна год.	Относителен дял от общата сума	Отчет	Темп на изменение спрямо предходна год.
1	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	лева к.6-к.3/к.3			лева к.9-к.6/к.6			лева к.9-к.6/к.7		
1. Възнаграждения	252402	0.16	49.88	246160	-0.02	51.88	269602	0.10	51.61
Щатен персонал	161895	0.16	31.99	174368	0.08	36.75	193442	0.11	37.03
Извънтрудови възнаграждения	90507	0.16	17.89	71792	-0.21	15.13	76160	0.06	14.58
2. Осигурителни вноски	76776	0.26	15.17	79739	0.04	16.81	74956	-0.06	14.35
ДОО	63453	0.24	12.54	65797	0.04	13.87	58755	-0.11	11.25
ЗО	11499	0.26	2.27	12037	0.05	2.54	13242	0.10	2.53
ДЗПО	1824	0.97	0.36	1905	0.04	0.40	2959	0.55	0.57
3. Материали	47333	1.16	9.35	45716	-0.03	9.64	72574	0.59	13.89
Материали, малоченки	38135	1.29	7.54	29452	-0.23	6.21	54916	0.86	10.51
Гориво	5318	0.29	1.05	12729	1.39	2.68	13558	0.07	2.60
Облекло	3880	0.56	0.77	3535	-0.09	0.75	4100	0.16	0.78
4. Външни услуги	59072	0.46	11.67	82701	0.40	17.43	81636	-0.01	15.63
Телекомуникации	25795	0.32	5.10	26844	0.04	5.66	28094	0.05	5.38
Софтуер и хардуер	4896	-0.22	0.97	6454	0.32	1.36	11206	0.74	2.14
Квалификации	1124	1.00	0.22	2340	1.08	0.49	1863	-0.20	0.36
Калиграфски услуги	7700	0.11	1.52	5530	-0.28	1.17	100	-0.98	0.02

Трудова медицина						0.00	2203		0.42
Бюлетин НАПОО	3500	0.17	0.69	0	-1.00	0.00	7780	1.00	1.49
Застраховки	3352	4.26	0.66	2352	-0.30	0.50	2182	-0.07	0.42
Текущ ремонт	0		0.00	30814		6.49	16332	-0.47	3.13
Други външни услуги	12705	2.05	2.51	8367	-0.34	1.76	11876	0.42	2.27
5. Други разходи	21569	0.38	4.26	20143	-0.07	4.25	23663	0.17	4.53
Командировки в страната	19769	0.34	3.91	16021	-0.19	3.38	16062	0.00	3.07
Командировки в чужбина				2122		0.45	5546	1.61	1.06
Представителни	1800	1.01	0.36	2000	0.11	0.42	2055	0.03	0.39
6. Капиталови разходи	48866	0.30	9.66	0.00	0.00	0.00	0		0.00
Основен ремонт							0		0.00
Компютри и хардуер	8166	-0.72	1.61				0		0.00
Транспортни средства	35800	1.00	7.07				0		0.00
Програмни продукти	4900	1.00	0.97				0		0.00
Общо:	506018	0.29	100	474459	-0.06	100	522431	0.10	100
Средногодишна инфлация		6.1			6.5			6.5	

Таблица 7.

Относителен дял на видовете разходи по процедури на лицензиране

Показатели	2004 г.		2005 г.		2006г.	
	Разход лева	Относителен дял	Разход лева	Относителен дял	Разход лева	Относителен дял
1. Командировки	12530	3.82	9637	4.15	11624	4.63
2. Външни експерти	26895	8.20	18188	7.84	19718	7.85
3. Експертни комисии	41365	12.61	28008	12.07	31919	12.71
4. Управителен съвет	16318	4.97	9807	4.23	11825	4.71
5. Други разходи	230919	70.40	166316	71.70	176117	70.11
Общо:	328027	100.00	231956	100.00	251203	100.00

За трета година НАПОО разработи програмен бюджет с детайлно бюджетиране на текущите и бъдещи дейности, обусловени от изисквания, посочени в документи на Европейския съюз.

ИЗВОДИ:

1. Материалната база на НАПОО през 2006 г. се развива, условията на труд се подобряват.
2. Финансовите средства през 2006 г. са изразходвани законосъобразно, при строг режим на икономии.

3. Въведеното програмно бюджетиране през 2006 г. води до оптимизиране на цялостната финансова дейност на НАПОО.

6. УПРАВЛЕНИЕ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА И РАЗВИТИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ

6.1. Административно обслужване и управление на администрацията в НАПОО

Характерът на процедурите и технологиите, обезпечавачи административната дейност в НАПОО, са подчинени на виждането ни за непрекъснато подобряване на качеството на административното обслужване, връзката с клиентите и утвърждаване на принципите на добро управление, прозрачност и откритост на действията на администрацията.

И през 2006 г. продължи тенденцията по предоставяне на висококачествени услуги на гражданите, опростяване на процедурите, прилагане на вътрешните стандарти за обслужване. Оценка на качеството на административното обслужване извършваме чрез оценка на ефикасността в работата на отделните звена, управлението на разходите, прилагането на приетите вътрешни стандарти и следене на удовлетвореността на потребителите.

Най-често административната услуга е свързана с процеса на лицензиране. Характерът на лицензионните процедури в НАПОО и широкият спектър от клиенти определя по-специфичен модел на обслужване, наложен от практиката като най-ефективен. През 2006 г. подобряването на административното обслужване е свързано с **дейности в ползи за:**

Клиентите - подобрен достъп до услугата; повишено качество чрез осигуряване на подходящ климат; намалено време и разходи на клиента;

Обществото - **прозрачност** и отзивчивост; развитие на гражданското общество; намаляване на възможностите за корупция;

Администрацията - **повишаване** ефективността и ефикасността; подобрена репутация; подобрена координация; по-висока удовлетвореност; повишена мотивация.

Анализирани и оптимизирани са четирите основни елемента на административното обслужване - процеси, човешки ресурси, информационни технологии и управление на изпълнението. Акцентът е върху потребностите на клиентите и тяхната удовлетвореност от обслужването.

Какви са конкретните прояви през 2006 г.?

1. Извършен е анализ на основните групи клиенти и са обсъдени подходите за тяхното обслужване;
2. Подобряване на физическото и информационно пространство с обособена зона за самоинформиране;
3. Поддържане на актуално информационно поле;
4. Разработен Етичен кодекс на поведението на служителите на НАПОО;

5. План за противодействие на корупцията за 2006 г;
6. Откриване на "Гореща телефонна линия" - денонощен телефон за сигнали и оплаквания;
7. Поддържане на актуален интернет сайт;
8. Усъвършенстване на контактите с клиентите чрез поддържане на различни канали за връзка;
9. План за организиране на приемна за клиентите;
10. Популяризиране на дейността на агенцията в медии и справочници;
11. Периодични срещи с потенциални и настоящи клиенти за обсъждане на конкретни въпроси и дейности;
12. Използване на рубриката "Обратна връзка" в сайта за проучване на мненията;
13. Разработена стандартна анкетна бланка за проучване на мнения и предложения;
14. Поддържане на страница с "Най-често задавани въпроси";
15. Консултации и предоставяне на информация на кандидатите за лицензиране за подготовка на качествени документи за кандидатстване;
16. Преглед на длъжностните характеристики и професионалните компетенции, с цел ясно разграничаване на отговорностите;
17. Делегиране на права за служители при отсъствия на титуляра;
18. Популяризиране на разработената процедура за събиране на предложения, мнения и сигнали и достъп до обществена информация.

Изграждането на система за управление, създаде условия за прилагане на принципите, залегнали в Хартата на потребителите на НАПОО, Етичния кодекс на поведение на служителите в НАПОО, плана за изпълнение на Стратегията за модернизиране на държавната администрация и Плана за противодействие на корупцията.

Всички отзиви за работата на експертите от страна на клиентите, отразени в анкетните им карти, са отлични.

Няма постъпили сигнали за корупционни действия.

Поради местоположението на НАПОО, 5-ти етаж на сградата, обслужването на клиенти в неравностойно положение е затруднено.

В изпълнение на Закона за администрацията и Наредбата за условията и реда за водене на Регистър на административните структури и актовете на органите на изпълнителната власт **редовно се поддържат регистърът на административните структури и регистърът за регулаторните режими.**

Периодично, на всеки шест месеца, се предоставя информация в отчетната форма по Интернет-базираната система за самооценка на административното обслужване.

Осигурена е необходимата прозрачност относно дейността на Агенцията, съгласно Закона за достъп до обществена информация – указателно табло, консултации, брошури, бюлетини, образци, формуляри, Web сайт, електронен адрес. Инсталиран е Web Counter, чрез който се получават данни за проявения интерес към работата на Агенцията. Периодично се получава справка за посещенията в сайта от Katalog.bg, където НАПОО е с абонамент. Действа вътрешна (Intranet) мрежа за обмен на данни и информация, като част от системата за управление на знанията.

В края на 2006 г. бе извършен одит за даване на увереност относно съответствието на процеса на лицензиране на дейности в системата на професионалното образование и обучение с нормативните актове, вътрешните правила и процедури за периода 01.01.2005 г. до 30.09.2006 г. Проверката показва, че като цяло за одитирания период е постигнато съответствие на процеса на лицензиране с нормативните и вътрешните документи. Не е констатирана висока степен на риска при изпълнение на тази дейност. Препоръките са свързани с усъвършенстване на дейности и процедура. Извършени са корекции по изготвения план за действие.

Общият брой на входящо/изходящи документи, заповеди и преписки през **2006 г.** е **5622** срещу **4354** за **2005г.**, което е доказателство за широк административен обмен. Няма просрочени преписки. Няма жалби по повод лошо администриране.

6.2. Развитие на административния капацитет

Развитието на административния капацитет през 2006г. е насочено в посока на утвърждаването на професионализма, качеството на изпълнение на отделните дейности и утвърждаването на диалога между ръководството и служителите. Провеждането на периодичните оперативки и анализи на длъжностните задължения и компетенции, допринася за постигането на съгласувани и значими цели и постигането на по-добри резултати. Считаме, че с утвърждаването на приемлив за обществото модел на поведение, ценности и етичност, заложен в Кодекса на поведението на служителите в НАПОО, се съхранява общественото доверие в морала и професионализма на служителите в администрацията на НАПОО. Натуралните показатели, посочени в табл. 2,4,5 и 6 са красноречиво доказателство за ефективността в работата, компетентността и професионализма на служителите. За **2006 г.** дейностите, извършвани от една ср. сп. бройка е **6,29**, срещу **5,57** за **2005 г.** Стойността на една дейност за 2006 г. е **3460 лв.** спрямо **3707 лв.** за **2005 г.**

Обученията на служителите са в няколко посоки: извън Агенцията, участие в работата по международни проекти и вътрешните обучения, които подробно са разгледани в предходната част.

Съставът на НАПОО през 2006 г. включва общо 24 щатни служители, от които 17 са държавни служители. Изпълнител–чистачът е назначен по ПМС № 66. Служителите са разпределени в специализирана администрация (дирекция “Професионална квалификация и лицензиране”) – 15 служители и обща администрация (отдел “Административно, правно и финансово обслужване”) – 6 служители.

Всички служители от специализираната администрация са по служебни правоотношения.

Образователният ценз на щатния състав е както следва:

- с висше образование - 82 %
- със средно специално образование - 18 %

Със Заповед № ПИ -166 на Министъра на държавната администрация и административната реформа, бе извършена планова обща проверка по прилагане и спазване на законодателството за държавния служител. При проверката не са установени нарушения.

Личните планове за обучение на служителите, както и годишният план за обучение, се изготвят в определените от Плана за изпълнение на Стратегията за модернизиране на държавната администрация, срокове.

В обучението през 2006 г. служителите от специализираната администрация са завършили успешно специализираното обучение, организирано от Института за публична администрация и европейска интеграция и включено в Плана за квалификация на персонала.

Един служител се обучава по магистърска програма “Мениджмънт на образованието на възрастни” в Нов Български Университет, а друг за бакалавър в “Международно висше бизнес училище”, гр. Ботевград по специалността – счетоводство и контрол.

В НАПОО е създадена база данни за персонала, включващ и обучението на служителите.

В изпълнение на Стратегията за модернизиране на държавната администрация са проведени следните обучения:

В ИПАЕИ в областта на:

- Управленски умения и управление на човешките ресурси - **един експерт**
- Финансово управление **2 експерти**
- Информационни технологии **4 експерти**
- Европейска интеграция и европейски опит **6 експерти**

Общият брой на обучените в ИПАЕИ за периода е **13**

Вътрешно обучение и обучение в други институции:

Проведено е обучение от член на международния експертен екип на ЕК на тема “ЕВРОПАС” на **17** служители от НАПОО

Обучение за оценител на проект по програма “Леонардо Да Винчи” е преминал **един** експерт.

Обучение на тема ”Управление на качеството в професионалното обучение на възрастни съгл. EN ISO 9000 ff”, организирано от ГОПА (по проект) са участвали **трима** служители. Получени 3 сертификата за обучители по ISO 9001.

Особено полезно и в съответствие със Стратегията за прозрачност и превенция на корупцията е обучението на **17** служители от представител на МДААР на тема "Конфликт на интереси. Управление на КИ".

Проведено е обучение от службата по трудова медицина на тема "Натоварване на тялото при седяща работна поза и очите и компютъра" на **21** служители от НАПОО, както и обучение за оказване на първа помощ на **5** служители. Предстоят нови теми за обучение.

В НАПОО продължава организирано чуждоезиково обучение по английски език на **8** служители за ниво на обучение по Европас А2. Самостоятелно се обучава **1** (един) служител. Все още НАПОО не е включена в обучителните програми по чужд език на ИПАЕИ.

Съобразно индивидуалния си план за развитие всеки служител се самообучава, с цел подобряване на знанията, уменията и компетентностите си.

Като оценители и рецензенти по проекти са участвали **4** (четири) служители.

Средният брой обучения на служител от НАПОО е **3,83** за 2006 г., спрямо **3,29** за 2005 г.

Очевиден е фактът на значително нарастване (**3.74** броя курсове/служител за 2006 г. спрямо **3,29** броя курсове/служител за 2005 г.), на курсовете за обучение през 2006 г.

Атестирането на служителите за 2006 г. е успешно. То е проведено съгласно Наредбата за условията и реда за атестиране на служителите. Няма задоволителни и незадоволителни оценки. Резултатите от оценяването са 21 служители с оценка 2. Един служител не подлежи на атестиране, съгласно чл.8 от НУРАСДА.

Планът за обучение на служителите и личните им планове за развитие 2007 г. са изготвени в срок.

Корпоративната социална ангажираност на ръководството и през 2006 г. се свързва най-вече с осигуряване **спазването на изискванията на Закона за здравословни и безопасни условия на труд и прилежащите наредби.** Направена е актуализация на документацията, свързана с изискванията за пожарна и аварийна безопасност. Проведени са периодичните инструктажи, прегледите за здравословното състояние на служителите и планираните обучения.

Стратегията за развитието на НАПОО през периода 2005 - 2010 г. поставя пред екипа на Агенцията нови изисквания и предизвикателства. Акцентът през 2007 г. се поставя върху развитието на административния капацитет по отношение на увеличаване броя на служителите и развитие на професионалните и личностните качества на персонала, свързани с процесите на управление на качеството на дейностите в НАПОО, информационната система и международната дейност.

ИЗВОДИ:

1. Изграждане на система за контрол и отчетност, с ясно дефинирани цели и очаквани резултати в процеса на планиране, ще осигури високо качество, надеждност, професионализъм и последователност в работата на администрацията.
2. Администрацията на НАПОО е способна да управлява и контролира финансовите средства от бюджета и от фондовете на Европейската общност.
3. За подобряване на предлаганото качество на професионалното обучение в лицензираните ЦПО е наложително да се преразгледа нормативната база, осигуряваща този процес.
4. Проведените обучения са с положителен ефект в ежедневната работа на служителите. За 2007 г. е необходимо да се предвиди обучение и на служители от отдел "АПФО".
5. Да се актуализира плана за работа с клиентите като се обсъди възможността за достъп на потребителите в неравностойно положение.

7. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТ НА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО, ПРОЗРАЧНОСТ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ И ОРИЕНТИРАНЕ В ПАЗАРА НА КВАЛИФИКАЦИОННИТЕ УСЛУГИ ЗА ВЪЗРАСТНИ

Прозрачността в дейността на Агенцията е важен принцип и за 2006 г. Тя е предпоставка за обществен контрол, взаимно доверие и противодействие на създаването на корупционна среда.

7.1. Отношение към потенциалните потребители на услуги, предлагани от НАПОО

Отношението на служителите на НАПОО към всички потребители на предлаганите услуги е коректно и толерантно. През 2006 г. не е отказана нито една консултация и няма оставено без отговор нито едно писмено запитване.

В Интернет-страницата са публикувани отговори на най-често задавани въпроси относно процедурата по лицензирането за улеснение на клиентите. Разработената "Харта на клиентите" е публикувана в Интернет-страницата е оповестена на информационното табло в Агенцията.

7.2. Поддържане и актуализиране на Интернет сайта на НАПОО

Интернет сайтът на НАПОО е в HTML формат и е изцяло ориентиран към потребителите. В менюто са включени всички функции, дейности и задачи на Агенцията. И през 2006 г. Интернет-страницата на НАПОО се актуализира в съответствие с взетите решения на УС или настъпили промени в нормативните актове.

НАПОО предлага широкообхватна, актуална и своевременна информация, която подпомага клиентите при вземане на ефективни решения за включването им на пазара на квалификационните услуги. Регистърът на лицензираните центрове се ползва не само от директните потребители, но и от организации и

администрации, чиято дейност е свързана с професионалното обучение. Скок в процеса на е-общуване с клиентите е Интегриращата информационна система, която е разгледана в т. 3 на доклада .

Усъвършенстването и поддържането на уеб сайта е резултат от активното участие на служителите от агенцията. Дейностите са включени в техните лични индивидуални планове и изпълнението се следи в процеса на атестиране.

Интернет сайтът на НАПОО е регистриран в сайтът на правителството и директория "Агенции. Камари" на портал "Бизнес" в <http://www.need.bg/> , и в KATALOG.BG откъдето периодично се получават данни за посещенията.

Освен уеб сайтът се използват всички други възможни канали за връзка: лични контакти, денонощна телефонна връзка, факс и електронен адрес (пароо@navet.government.bg).

Поради липса на финансиране за изграждането на нов сайт и забавяне на финансирането на ИИС, изграждането на нов сайт не се осъществи. Наложително е през 2007 г. да се разработи проект, чрез който да се реализира комуникативната концепция на Агенцията.

7.3. Информационна дейност и комуникационна политика

За всяка календарна година НАПОО издава **информационен бюлетин**, в който отразява дейността си. Публикуваните материали се подготвят от администрацията на Агенцията и са предназначени за ЕК, УС на НАПОО, работните групи за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии и др.

Публикациите във в-к "Пари", сп. "Енергетика" и участието в радио и телевизионни дискусии са крачка напред в разширяване на комуникационната политика на Агенцията. Издаден е информационният бюлетин за работата през 2005 г. В процес на подготовка е бюлетинът за 2006 г.

Поддържа се годишен абонамент в Национална телефонна информационна система "Софсправки", с обстойни данни за Агенцията и с връзка към Интернет сайта.

Към официалния сайт на НАПОО е разработена и се поддържа специализирана **Интернет страница** за обслужване работата на УС на НАПОО.

ИЗВОДИ:

- 1. Налице е прозрачност в дейността на НАПОО.**
- 2. Разширява се комуникационната дейност на Агенцията, като на този етап наличният административен капацитет е достатъчен за нейното изпълнение.**
- 3. Поради липса на финансиране през 2006 г. е необходимо да се изместят за 2007 г. сроковете за разработване и изграждане на новия сайт, съобразно коригираните срокове за НИС.**

8. ОБЩИ ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО

Въз основа на анализа на резултатите от изпълнението на Плана за дейността на НАПОО през 2006 г. и в сравнение с приоритетите, заложените в отчетния доклад за 2005 г., могат да се направят следните

ИЗВОДИ:

- 1. Дейността на НАПОО през 2006 г. се осъществява успешно, съобразно целите, приоритетите, задачите и предвидените срокове в Плана. През отчетния период извън Плана са изпълнени компетентно и в срок задачи, които като тематика и резултати са показател за нарастване на експертния ѝ капацитет и авторитет.**
- 2. През 2006 г. НАПОО продължава своето развитие като успешна държавна институция, участваща в разработването, регулирането и координирането на държавната политика в областта на ПОО. Агенцията все повече се утвърждава като координираща институция за постигане както на външната съвместимост на политиките, свързани с ПОО (ЕС, ангажменти по присъединяването), така и на преконфигурирането на отношенията между пазара на квалификацията и пазара на труда.**
- 3. Продължава търсенето на нови пътища, механизми и инициативи за мотивиране и привличане на държавните институции, социалните партньори и браншовите организации като надежден съюзник при разработване, реализиране и оценяване на политиките и дейностите на Агенцията.**
- 4. Създадена е солидна основа за по-нататъшно усъвършенстване на процеса на разработване на ДОО за придобиване на квалификация по професии в светлината на най-добрите европейски практики и тенденции. Продължава да е налице необходимостта от по-целенасоченото им и по-регулярно популяризиране сред потенциалните потребители - служители в администрацията, преподаватели в институции от системата на ПОО, работодатели, обучавани, родители и др.**
- 5. Поради липса на специализирано звено за мониторинг и контрол, се възпрепятства проследяването на процеса по прилагането на ДОО за придобиване на квалификация по професии и получаването на обратна информация, необходима за актуализиране им.**
- 6. С извършения през 2006 г. цялостен преглед и актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение е постигнато по-пълно съответствие на обучението за придобиване на професионална квалификация с потребностите на пазара на труда.**
- 7. През 2006 г. продължава успешното усъвършенстване на дейностите по лицензиране и разширяване на мрежата от лицензирани центрове. Наблюдава се тенденция към повишаване на интереса към лицензиране на нови ЦПО и към изменение на лицензията с добавяне на нови професии и специалности и на нови звена. Интересът към разширяване на лицензията може да се разглежда като показател за успешната и ефективна работа на централните.**

8. **Технологията на реализиране на дейностите по осъществяване на лицензионните процедури гарантира прозрачност и достъпност за потребителите на тази услуга. През 2006 г. показателите за качество ефективност в тази област са подобрили. Основните фактори за това са: повишаване на ефективността на работата на администрацията на НАПОО, Експертните комисии и Управителния съвет, повишаване на професионализма на всички участници в лицензионната процедура на базата на натрупания опит и чрез организираните от НАПОО обучения.**
9. **Системата за последващ контрол на лицензираните ЦПО и разработената Методика за самооценка на ЦПО са важни инструменти и част от усилията на НАПОО за осигуряване качеството на професионалното обучение. Запазва се тенденцията на планирани, ритмични проверки на ЦПО като превенция на възможни нарушения и предпоставка за подобряване на качеството на обучението.**
10. **Чрез предоставяната “Годишна информация за дейността на ЦПО” (съвместен проект с Националния статистически институт) НАПОО поставя началото на постоянно наблюдение на дейността на ЦПО.**
11. **Последващият контрол на дейността на ЦПО отново поставя въпроса за контролната функция на НАПОО, която не е регламентирана в ЗПОО. На този етап Агенцията осъществява тази функция на основание на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност. За създаване на по-добра организация и осигуряване на необходимите ресурси за реализиране на последващия контрол се налага допълване на функциите на НАПОО в ЗПОО.**
12. **Задълбочава се проблемът във връзка с недостатъчния административен капацитет на НАПОО за осъществяване на последващ контрол на лицензираните центрове. Броят на центрите се увеличава и с наличния експертен състав е невъзможно тяхното контролиране. Необходимо е спешно решаване на проблема – създаване на инспекторат към агенцията и разкриване на регионални структури за контрол на работата на ЦПО.**
13. **Поставено е началото на системна и финансово осигурена дейност в областта на професионалното ориентиране и информирание със стартирането на проекта “Развитие на политиките в областта на кариерното развитие в България”.**
14. **През 2006 година беше постигнато развитие от теоретично моделиране и изграждане на концептуални виждания към разработването и тестването на действащ междуинституционален модел на интегрираща информационна система за търсенето и предлагането на професионално обучение.**
15. **През 2006 г. се наблюдава значително разширяване на двустранното и многостранното сътрудничество и на инициативите на НАПОО в тази област. Въз основа на участието в работни групи, национални и международни проекти се осъществява периодичен анализ на**

добрите практики и идеи, с цел мултиплицирането им, адаптирането и внедряването им в системата на ПОО в България.

16. Обемът от задачи на специализираната администрация на Агенцията непрекъснато се увеличава, особено в процеса след присъединяването на България към ЕС (участие в работни групи към различни институции, оценяване на проектни предложения, участие в проекти, разширяване на международната дейност, осъществяване на теоретични и емпирични изследвания и др.), а като размер тя все още включва 15 щ. бр. Необходимо е актуализиране на Правилника за дейността на НАПОО.
17. Административната дейност се извършва в съответствие с нормативните документи и актове на правителството и министерството на държавната администрация и административната реформа.

9. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2007 Г.

1. Актуализиране на Стратегическия проект за развитието на НАПОО до 2010 г., в съответствие с промените в развитието на външните и вътрешни фактори и предпоставки.
2. Разработване и прилагане на Стратегия за разширяване, развитие и управление на административния капацитет.
3. Инициране на промени в нормативната база, касаещи функциите и статута на НАПОО.
4. Засилване на координиращата роля на НАПОО за формиране на съгласувани политики в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране.
5. По-нататъшно развитие на хоризонталната координация – усъвършенстване на сътрудничеството с държавните институции, социалните партньори и браншовите организации на базата на дългосрочни споразумения.
6. Осигуряване и управление на качеството на професионалното образование, обучение и ориентиране - усъвършенстване на дейностите по разработване на система от ДОО и СПОО, лицензиране и последващ контрол на ЦПО и ЦИПО.
7. Разширяване на обхвата и дейностите по изграждането и прилагането на Национална информационна система за търсенето и предлагане на професионално обучение.
8. Разширяване на международната дейност и инициативите, свързани с евроинтеграцията на страната.
9. Усъвършенстване на механизмите на финансиране на Агенцията, инициране на действия за осигуряване на допълнително финансиране.
10. Изграждане на нов Интернет сайт на НАПОО.

